

GALÉRIA UMELCOV SPIŠA

MAL'BOU vanie, SOCHOU mRAZÍ...

**BREEZING WITH
THE PAINTING,
FREEZING WITH
THE SCULPTURE**

téma
theme

SK | SOCHOBRAZ

PICTOSCUPTURE

Lenka Králová
Vladimír Beskid
2018

**MAI'BOU
vanie,
SOCHOU
mRAZÍ...**

**BREEZING WITH
THE PAINTING,
FREEZING WITH
THE SCULPTURE**

OBSAH

CONTENT

06 **ÚVOD**
INTRO-
DUCTION

Slovenský
sochobraz – svieža
reflexia súčasnosti /
Slovak
Pictosculpture
– a fresh reflection
of the present

40 **VNÚTORNÝ**
SVET
MAĽBY
INNER
WORLD OF
PAINTING

František Demeter
Rastislav Podhorský
Ján Vasilko

58 **ROZBITÁ**
SCHRÁNKA
TELESNOSTI
BROKEN
BOX OF
CARNALITY

Viktor Frešo
Marek Kvetan
Miro Trubač
Ján Zelinka
Vlasta Žáková

10 **KURÁTORSKÉ
RESUMÉ
CURATOR'S
SUMMARY**

Podoby slovenského
sochobrazu /
Shapes of the Slovak
Pictosculpture
Malbou vanie, sochou mrazí...
– pohľad do výstavy /
Breezing with the painting,
freezing with the sculpture...
– a look inside the exhibition

20 **EXTRO-
VERTNÉ
MALIARSKE
POLE
EXTROVERT
PAINTING
FIELD**

Marko Blažo
Michal Černušák
Lucia Dovičáková
Erik Šille

82 **REFLEXIE
REFLECTIONS**

Regióny a radiály alebo
centrá verzus periférie /
Regions and Radials or
Centres versus Peripheries
Forma nasleduje risk /
A form follows risk
A form follows risk
Kriticky o Sochobraze /
Critically about Pictosculpture

108 **FAKTO-
GRAFIA
FACTUAL
MATERIAL**

O autoroch – CV /
About the artists – CVs
Média o výstave /
Media about exhibition

ÚVOD

INTRO- DUCTION

08 **Slovenský sochobraz – svieža reflexia súčasnosti /
Slovak Pictosculpture – a fresh reflection
of the present**

Lucia Benická

Aktéri výstavy na vernisáži v Galérii umelcov Spiša (zľava, 2 rady) / Actors of exhibition at the opening in the Gallery of Spiš Artists (from the left, 2 rows): Rastislav Podhorský, Ján Vasilko, Viktor Frešo, Miroslav Trubač, Marek Kvetan, Vladimír Beskid, Ján Zelinka / Michal Čerňušák, Lucia Benická – riaditeľka galérie / gallery director, Lenka Kráľová; foto © Oliver Ondráš, 2018

Slovenský sochobraz – svieža reflexia súčasnosti

Premiérový výstavný projekt Galérie umelcov Spiša pod názvom *Maľbou vanie, sochou mrazí...* bol realizovaný v rámci dramaturgického cyklu *Téma*, ktorého cieľom je produkcia tematických výstav s dôrazom na unikátnu prezentáciu súčasného slovenského výtvarného umenia a umenia stredoeurópskeho priestoru v originálnych kurátorských scenároch. Výstava bola výstupom odborného výskumu, ktorý realizoval kurátor galérie PhDr. Vladimír Beskid s cieľom predefinovať plošnú a priestorovú formu na Slovensku, spojenú médiom „sochobrazu“ v dielach dvanástich výtvarníkov. Okrem generačnej konfrontácie a dialógu maľby i sochy v troch výstavne sa prelínajúcich tematických blokoch, sa vytvorila platforma na stretnutie absolventov dvoch výtvarných umeleckých škôl na Slovensku: bratislavskej Vysoké školy výtvarných umení (Blažo, Čerňušák, Demeter, Frešo, Kvetan, Podhorský, Šille, Trubač) a košickej Fakulty umení Technickej univerzity (Dovičáková, Vasilko, Zelinka, Žáková). Obsahovým nosníkom projektu bola redefinícia figurálnosti a ľudskej telesnosti, a materiálová rôznorodosť pri technologických postupoch (od štandardnej maľby cez betón, či plasty až po autorské techniky). Súčasťou výstavy bola séria sprievodných edukačných programov, besied i prednášok s dôrazom na interaktívne vnímanie „sošnosti“ a uvedených výtvarných konceptov.

K realizácii projektu prispela aj skutočnosť, že v Galérii umelcov Spiša sa za posledné roky minimálne prezentovali kolektívne tematické sochárske projekty. „Sochobraz“ umožnil zmapovať výberovú reflexiu vývoja i aktuálnych trendov v súčasnom slovenskom výtvarnom umení a obohatiť tak prezentačnú platformu o „klasickejšie“ formáty. Slovom kurátora PhDr. Vladimíra Beskida: „Nešiel som po nových médiách, digitálnych technológiách a trendových prúdoch. Naopak, sústredil som sa na klasické média – závesný obraz a sochu. Chcel som ukázať, že je v nich ešte prievan a môžu priniesť sviežu reflexiu súčasnosti. A trochu aj rozmraziť tému figurálnosti v slovenskom umení.“¹ Naša publikácia sa tak popri výstave stáva nosným výstupom tohto unikátneho projektu, ktorého produkčná náročnosť neumožnila ďalšie reprízy.

Mgr. Lucia Benická,
riaditeľka Galérie umelcov Spiša

Výstava bola realizovaná v Galérii umelcov Spiša v termíne 25. 7. – 2. 12. 2018 v rámci cyklu *Téma* vďaka podpore z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia.

–
1 OPOLDUSOVÁ, J. 2018. Klasika, čo prináša svieži prievan súčasnosti. In *Pravda*, 2018, r. XXVIII, č. 29, s. 33.
–

Slovak Pictosculpture – a fresh reflection of the present

The first-run exhibition project of the Gallery of Spiš Artists entitled *Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture...* was implemented as a part of the dramaturgical cycle *Theme*, the aim of which is to produce thematic exhibitions with an emphasis on a unique presentation of contemporary Slovak fine art and the art of Central Europe in original curatorial scenarios. The exhibition was the output of research conducted by the gallery curator PhDr. Vladimír Beskid with the aim of redefining both the areal and spatial form in Slovakia, connected with the medium of “pictosculpture” in the artworks of twelve artists. In addition to the generational confrontation and dialogue of painting and sculpture in three exhibition-mutually permeating thematic blocks, there was created a platform for a meeting of graduates of two fine-art schools in Slovakia: the Academy of Fine Arts in Bratislava (Blažo, Černušák, Demeter, Frešo, Kvetan, Podhorský, Šille, Trubač) and of the Faculty of Arts of the Technical University in Košice (Dovičáková, Vasilko, Zelinka, Žáková). The project’s content was based on the redefinition of figuralism and human corporeality, as well as on diversity of materials in technological processes (from standard painting through concrete, or plastics to authoring techniques). As a part of the exhibition there was a series of accompanying educational programs, discussions and lectures with an emphasis on interactive perception of “sculpturality” and the fine-art concepts above-mentioned.

The realization of the project was also supported by the fact that in the past few years, there have been presented collective thematic sculpture projects at the Spiš Art Gallery only minimally. The “pictosculpture” made it possible to map the selected reflection of the development and current trends in contemporary Slovak art and thus to enrich the presentation platform with “more classic” formats. With the words of curator PhDr. Vladimír Beskid: “I did not follow any new media, digital technologies and current trends. On the contrary, I have focused on classical media - the hanging picture and the statue. I wanted to show that there is still some draft in them and they can bring fresh reflection of the present time. And also to defrost the theme of figuralism in Slovak art a little.”¹ Our publication besides the exhibition thus becomes the main output of this unique project, whose demanding production did not allow further reprises.

Mgr. Lucia Benická,
riaditeľka Galérie umelcov Spiša

The exhibition was realized in the Gallery of Spiš Artists from 25. 7. till 2. 12. 2018 as a part of cycle *Theme* thanks to the support from the public funds provided by Slovak Arts Council.

KURÁTORSKÉ RESUMÉ CURATOR'S SUMMARY

- 12 **Podoby slovenského sochobrazu /
Shapes of the Slovak Pictosculpture**

Vladimír Beskid

- 14 **Maľbou vanie, sochou mrazí... – pohľad do výstavy /
Breezing with the Painting, Freezing with
the Sculpture... – a look inside the exhibition**

Vladimír Beskid

PhDr. Vladimír Beskid, autor a kurátor projektu / author and curator of the project;
foto © Oliver Ondráš, 2018

Podoby slovenského sochobrazu

Pri prezentácii výstavy v Galérii umelcov Spiša je možno nutné poukázať, že tvorila istú dvojicu k výstave s názvom *BAKELIT – súčasné slovenské ume- nie*, ktorá takmer paralelne prebehla v Miskolci galérii v maďarskom Miskolci (18. jún – 28. júl 2018). Tu takisto popri médiu videa ústrednú rolu hralo predstavenie aktuálnej slovenskej maľby a sochy, aj keď v širšom generačnom zábere (malári: Ivan Csudai, Michal Černušák, Andrej Dúbravský, Rastislav Podhorský, Adam Szentpétery, Erik Šille, Ján Vasilko; sochári: Viktor Frešo, Marek Kvetan, Peter Lipkovič).

Tento problém vzájomného dotýkania sa a prelínania súčasného obrazu (maľby) a 3D realizácií (sochy) som kurátorsky sledoval už dlhšie obdobie. Spomeniem aspoň výstavné projekty *Na (šikmej) ploche maľby – 6 súčasných slovenských maliarov v rokoch 1998 – 1999* (BWA Zakopane, BWA Rzesów, MG Miskolc); *FARBI100 / DikOBRAZovo* (2004 – 2005) a *BezOBRAZie / Media S-cream* (2005), ktoré som v rámci cyklu *Súčasný obraz – obraz súčasnosti* predstavil v Galérii Jána Koniarka v Trnave, či dve podobné výstavy pod názvom *PitoreSKa* (2007) a *ObraSKovo* (2011), ktoré sa odohrali v brnenskej Wannieck gallery.

Prirodzene toto mapovanie jednotlivých médií a ich predstaviteľov sa objavilo aj v niekoľkých prierezových výstavách na slovenskej scéne. V prípade maľby môžeme uviesť nasledovné podujatia: *Prievan v súčasnej slovenskej maľbe*, PGU Žilina 2005 (kurátori: Beata Jablonská, Richard Gregor); *Nová krv. Mladá slovenská maľba*, GMB Bratislava 2007 (kurátor Ivan Jančár), či *Maľba po maľbe*, SNG 2010 – 2011 (kurátorky: Lucia Gregorová Stach a Alexandra Kusá). V oblasti sochárstva spomenieme silnú zostavu sochárskeho myslenia na výstave *Forma nasleduje...risk*, SNG 2007 (kurátori: Jana a Jiří Ševčíkovci, Monika Mitášová), či široko prúdovo postavenú prehliadku s názvom *Trenčín 2014 – výber zo súčasného slovenského komorného sochárstva* v Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne (kurátorky: Alena Hejlová, Ela Porubánová). Nakoniec obe média solídne mapovala aj päťročná séria výstav *Rožňavské radiály* (2013 – 2017) v Baníckom múzeu v Rožňave (kurátori: Silvia L. Čúzyová, Noro Lacko).

PhDr. Vladimír Beskid / b.skid,
autor a kurátor výstavy, 2018

Shapes of the Slovak Pictosculpture

During the presentation of the exhibition in the Gallery of Spiš Artists it is perhaps necessary to point out that it constituted some twin-sister of the exhibition, with the name *BAKELITE – Contemporary Slovak Art*, that took place almost paralleled at Miskolci Gallery in Hungarian Miskolc (June 18th – July 28th, 2018). In addition to a medium of video, here played the central role a presentation of the current Slovak paintings and sculptures, though in the wider generational scope (painters: Ivan Csudai, Michal Černušák, Andrej Dúbravský, Rastislav Podhorský, Adam Szentpétery, Erik Šille, Ján Vasilko; sculptors: Viktor Frešo, Marek Kvetan, Peter Lipkovič).

This issue of mutual touching and overlapping of contemporary image (painting) and 3D implementations (statue) I was watching for already long time period. I will mention at least the exhibition projects *On the (sloping) Surface of a Painting – 6 contemporary slovak painters in the years 1998 – 1999* (BWA in Zakopane, BWA in Rzesów, MG in Miskolc); *FARBI100 / DikOBRAZovo* (2004 – 2005) and *BezOBRAZie / MediaS-cream* (2005), I had presented in the framework of the cycle *Contemporary picture – the image of the present time* at the Gallery of Ján Koniarek in Trnava, or two similar exhibitions under the name *PitoreSKa* (2007) and *ObraSKovo* (2011), that took place at the Wannieck Gallery in Brno.

Naturally, this mapping of individual media and their representatives was emerged also in several cross-sectional exhibitions on Slovakian scene. In the case of the painting, we can adduce the following events: *Draught in the Contemporary Slovak Painting*, PGU Žilina 2005 (curators: Beata Jablonská, Richard Gregor); *New Blood. Young Slovak Painting*, GMB Bratislava 2007 (curator Ivan Jančár), or *Painting After Painting*, SNG 2010 – 2011 (curators: Lucia Gregorová Stach and Alexandra Kusá). In the field of sculpture, let us mention a strong formation of sculptural thinking in the exhibition of *Form Follows... Risk*, SNG 2007 (curators: Jana and Jiří Ševčíkovci, Monika Mitášová), or widely flow constructed display called *Trenčín 2014 – A selection of contemporary cabinet sculpture* at the Gallery of M. A. Bazovský in Trenčín (curators: Alena Hejlová, Ela Porubánová). Eventually, both media were solidly mapped with the five-year series of exhibitions *Rožňava Radials* (2013 – 2017) at the Mining Museum in Rožňava (curators: Silvia L. Čúzyová, Noro Lacko).

PhDr. Vladimír Beskid / b.skid,
author and curator of the exhibition, 2018

Maľbou vanie, sochou mrazí... – pohľad do výstavy

Výstavný projekt Galérie umelcov Spiša pod názvom *Maľbou vanie, sochou mrazí...* predstavuje kurátorskú sondu do aktuálneho diania na slovenskej výtvarnej scéne v oblasti maľby a sochárstva. Ide o predstavenie, dialóg aj konfrontáciu dvoch tradičných médií v ich súčasných podobách, preukázaných na individuálnych programoch vybraných 12 umelcov/-kýň. Výstava sa sústreďuje predovšetkým na strednú a mladú generáciu slovenských výtvarníkov/-čok, narodených v 70. a 80. rokoch minulého storočia (od najstaršieho Marka Blaža (1972) až po zástupcu najmladšej generácie Rastislava Podhorského (1990)). Ide teda o generáciu, ktorá nastúpila na našu výtvarnú scénu po roku 2000 a výrazne spolu vytvárala jej podobu aj v širšom stredoeurópskom kontexte. Tento výstavný „rozhovor“ prináša súčasný výtvarný jazyk v oblasti maľby a sochárstva a celú škálu autorských prístupov.

Obrazové pole maľby predstavuje dnes skôr individualizované kultúrne znaky, ikonický zápis optických dát. Rozvíja naďalej neverbálne myslenie – myslenie v obrazoch. Maliarstvo v tomto „nasýtenom“ prostredí techno-obrazov prirodzene predstavuje konzervatívnu silu, čo komplikuje prepisovať svet len do binárnych kódov... Maľba vystupuje proti devalvácii kultúrnej informácie, nakoľko média ju zjednodušujú, zriedňujú a maľba ju podáva v zhustených informačných kvantách ako individuálny intelektuálny koncentrát s neprenosným rukopisom umelca a materiálnou faktúrou. Už takmer pred 20 rokmi som napísal, že maľba tvorí genetický kód európskej civilizácie, hoci jej dnešný nervový systém už predstavujú elektronické média. Súčasné podoby maľby nepredstavujú iba obrazové scény, ilúziu priestoru v 2D, ale skôr znamenajú mentálnu mapu, „projekčnú“ plochu, na ktorú zaznamenáva autor svoj obraz sveta.

V oblasti sochárstva zaznamenávame u nás po roku 2000 isté ochladnutie záujmu o toto médium (u verejnosti aj u študentov), aj ukolísanie samotnej skulptúrálnej scény ako ustálenej hladiny rieky Dunaja – „niveau stable, uraveň 3D bez peremen“. Nosná časť moderného sochárstva už dávnejšie rezignovala na vertikality, pomníkovej monolit, večné materiály mramoru a bronzu, antropocentrizmus, či zriekla sa aj podstavca. Toto „rozmetanie“ elementárneho plastického tvaru znamenalo vytvorenie priestoru pre objekty, nájdené predmety, inštalácie a rozptýlené prostredia. Výsledkom je aj „vycúvanie“ súčasnej sochy z verejného priestoru námestí a médií (politické objednávky panákov a sochárske „mítvolky“ nepočítam) a zakotvenie v „privátnom“ sektore galérií a obývačiek. Súčasné podoby plastiky prinášajú väčšími modelové kultúrne situácie, nalomené a fragmentizované prostredie, ktoré treba efektívne „defragmentovať“ a usporiadať v hlave diváka.

Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture... – a look inside the exhibition

Exhibition project of the Gallery of Spiš Artists with the name of *Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture...* represents a curator probe into the current activities in Slovakian fine-art scene in the fields of painting and sculpturing. There is a presentation, a dialogue and also a confrontation of two traditional media in their current forms, documented in the individual programmes of selected 12 s/he artists. The exhibition focuses primarily on the middle and young generation of Slovak s/he artists, born in 70s and 80s years of the 20th century (from the oldest Marko Blažo (1972) up to a representative of the youngest generation Rastislav Podhorský (1990)). There is thus the generation that entered our fine-arts scene after the year 2000 and significantly altogether formed its shape also in the wider Central-European context. This exhibition "interview" brings the current fine-arts language in the field of painting and sculpture art and a whole range of author's approaches.

The image field of painting presents today rather individualized cultural marks, an iconic record of some optical data. It continues to develop some non-verbal thinking skills-thinking in pictures. Painting in this "saturated" environs of techno-images naturally represents a conservative strength, making it difficult to rewrite the world only to binary codes... The painting stands out against the devaluation of cultural information, since media make it simplified, diluted, and painting gives it in the concise information quanta like an individual concentrate with non-communicable artist's handwriting and a material invoice. Already before nearly 20 years ago, I had written that the painting makes up the genetic code of the European civilization, although its current nerve system is represented already by electronic media. The current forms of the painting do not present only some image scenes, the illusion of a space in 2D, but rather they mean the mental map, some "projection" area, where an author records his image of the world. In the domain of sculpture, we can record at our place after the year 2000 some cooling of interest in this medium (both of the public and the students) as well as a lulling of sculptural scene by itself like the settled level of the Danube River – "niveau stable, level 3D without changes".

Weight-bearing part of modern sculpture already a longer time ago resigned to verticality, monumental monolith, eternal materials from marble and bronze, anthropocentrism, or even abandoned also the pedestal. This "scattering" of an elemental plastic shape meant to create a space for objects, found objects, installations and dispersed environs. The result is the "backing out" of contemporary statue from the public space of squares and media (I do not count the political order of dummies and the sculpture "deadly men")

V záplave fluidných a pohyblivých techno-obrazov plastické médium dostáva podobu pomalého a „stuhnutého“ média. V tomto pohľade má sochárstvo bližší vzťah k fotografii ako k maľbe. Zaznamenáva isté zmrazenie, či umŕtvovanie zachytenej situácie. Ale aj samotné skulpturálne formy si vyžadujú nemalú dávku spomaleného vnímania, či skôr sekvenčného snímania (detekovania). Socha si stále vyžaduje iný kinestetický typ komunikácie, dynamické videnie. Nutnú dávku taktilnej skúsenosti a priestorovej „gramotnosti“ (popri jazykovej, mediálnej, matematickej a počítačovej). Nakoniec, socharina si vyžaduje aj väčšiu mentálnu skúsenosť, nakoľko socha pre nás predstavuje mentálne Braillovo písmo, hmatové pole a prostredie s vyšším vizuálnym napätím a frekvenciou. Český filozof Petr Rezek dokonca hovorí, že aby socha realizovala svoj prechod zvnútra do vonkajška potrebuje vnímavého diváka, jeho „haptickú ozvenu“. Domnievam sa, že aj v súčasnom sochárstve stále zostáva istá hladina úcty, pátosu, či až pozostatkov alternatívnej nábožnosti...

Na základe príbuznosti umeleckých prístupov a spôsobov uvažovania sme na výstave pracovne rozdelili výtvarné diela autorov/-riek do troch nosných blokov:

I. Extrovertné maliarske pole – do súčasnej maľby sa premieta globálny svet masmediálnych informácií, politicko-sociálnych otázok, vstup počítačových dát a manipulácií, kritické reflektovanie dneška a pod. (M. Blažo, M. Černušák, L. Dovičáková, E. Šille).

II. Vnútorň svet maľby – introvertná línia maľby, skúmanie vlastného média a jeho jazyka; vzťahovanie sa k dejinám umenia; materiálové a priestorové vykročenie z tradičnej obrazovej kultúry a pod. (M. Blažo, F. Demeter, R. Podhorský, J. Vasilko).

III. Rozbitá schránka telesnosti – vo sfére sochy ide o „rozptýlené“ pole modelovania prístupov v priestore – od sochy, objektu k inštaláciám a prostrediam; fragmentárnosť a tvarový morfing sochárskej formy; príklon k figurálnosti a telesnosti atď. (V. Frešo, M. Kvetan, M. Trubač, J. Zelinka, V. Žáková).

Jedným zo zámerov výstavy je predstaviť a formátovať súčasnú problematiku figúry, figurálnosti a odtlačkov telesnosti v dnešnej maľbe a soche, otvorenie rodových otázok a ich kritické reflektovanie v „mocenskom“ priestore galérie. Osobitosťou tejto sekcie je aj „vykročenie“ sochy nielen mimo ich zaužívané rámce, ale aj z komorných galerijných sál ku vstupnému schodisku (Kvetan: Malé taniere), do spojovacej chodby (Žáková: Milosrdné sestry) či do exteriéru – do otvoreného nádvorja a do priľahlej Záhrady umenia (Zelinka: Dokument, Posmrtné vedomie). Stáva sa tak hybridnou štruktúrou, ktorá okupovala všetky priestory galérie bez náhrady...

V neposlednom rade výstava prezentuje aj potenciál súčasného Spiša ako regiónu v podobe kultúrnej „klenby“, či premostenia medzi dvoma najsilnejšími vizuálnymi ohniskami: Bratislavou a Košicami. Ide aj o stretnutie

and the anchoring in the “private” sector of galleries and living rooms. The current shapes of sculptures bring mostly some model cultural situations, cracked and fragmented environment that shall be effectively “defragmented” and arranged in the head of viewer.

In the deluge of some fluid and moving techno-images, a plastic medium gets the shape of a slow and “solidified” medium. In this view, the sculpture has a closer relationship to photography than to painting. It records some freezing, or “mortification” of the situation captured. But also the very sculptural forms require a good dose of slowed-down perception, or rather, a sequential scanning (detection). The statue still requires another kinaesthetic communication type, dynamic vision. Some necessary dose of the tactile experience and spatial “literacy” (in addition to the language, media, mathematical and computer one). Finally, the sculpting requires also greater mental experience, since the statue represents for us a mental Braille font, tactile field and environs with a higher visual tension and frequency. A Czech philosopher, Petr Rezek even says that for a current statue to make its transition from the inside to the outside, it needs a susceptible viewer, his “haptic echo”. I believe that even in the current sculpture there still remains a certain level of respect, pathos, or up to the remains of an alternative form of religiosity...

On the basis of the affinity of artistic approaches and ways of thinking, we have operatively divided the fine-artworks of s/he authors in the exhibition into three load-bearing blocks:

I. Extrovert painting field – into the current painting, there is projected a global world of the mass media information, political and social issues, input of computer data and manipulations, critical reflection of today, etc. (M. Blažo, M. Černušák, L. Dovičáková, E. Šille).

II. Inner world of painting – an introvert line of painting, examining the own medium and its language; referring to the art history; a material and spatial stepping out of the traditional figurative culture, etc. (M. Blažo, F. Demeter, R. Podhorský, J. Vasilko).

III. Broken box of carnality – in the scope of the statue, there is concerned a “scattered” field of approaches in the area modelling – from a statue, an object to the installations and environments; fragmentariness and shape morphing of a sculptural form; inclination to figurativeness and carnality, etc. (V. Frešo, M. Kvetan, M. Trubač, J. Zelinka, V. Žáková).

One of the aims of the exhibition is to introduce and to format the present issues of figure, of the figurativeness and impressions of carnality in today’s painting and statue, opening of gender issues and their critical reflection in the “terms of power” of the gallery space. The peculiarity of this section is also a “stepping out” of a statue not only outside the exerted frameworks, but also of the cabinet gallery halls to the entrance staircase (Kvetan: Small plates),

a porovnanie dvoch výtvarných škôl na Slovensku, absolventov bratislavskej Vysokej školy výtvarných umení (Blažo, Černušák, Demeter, Kvetan, Podhorský, Šille, Trubač) a košickej Fakulty umení Technickej univerzity, predovšetkým Katedry výtvarných umení a intermédií (Dovičáková, Vasilko, Zelinka, Žáková). Za dôležitý moment pre rozvoj najmä mladej slovenskej maľby po roku 2000 považujem najmä vznik dvoch nových ateliérov: Ateliéru súčasného obrazu doc. Adama Szentpéteryho (od 1999) na Fakulte umení TU v Košiciach a vznik IV. maliarskeho ateliéru prof. Ivana Csudaia (od 2001) na bratislavskej VŠVU. Stali sa nosnou základňou pre rozvoj maliarskeho jazyka a jeho etablovanie mladou generáciou na domácej scéne.

Z iných autorov, ktorí neboli zahrnutí do tejto výstavy spomeniem aspoň Štefana Papča (1983, Ružomberok), ktorý prináša vlastnú outdoorovú horolezeckú skúsenosť do galerijného priestoru. Ide o site-specific inštaláciu horských balvanov na trámy galérie (*Morény*, GMB Bratislava, 2010), či ojedinelý projekt *Bivák* (2008 – 2011), zavesenie na tri roky v horách drevenej figúry bivakujúceho horolezca a snímanie online kamerou premeny materiálu vplyvom drsného horského počasia. Schúlení alpinisti sú častou témou jeho diel (*Stanislav* (*Climber*), 2013 drevo; *Citizens*, 2014 bronz; *Jaroslav*, 2018). Na poli plastického a objektového umenia tvorí výraznú stopu aj už spomínaný Erik Binder. Či už ide o jeho rozsiahle elektroinštalácie, priestorové kresby, drobné drôtené plastiky zavesené na šnúre, či najnovšia séria *Transformerov* (2018), hybridných tvorov často svietiacich, zostavených z vyradených reflektorov starých áut, čo rýchlo zabývajú galerijný priestor.

Na záver k samotnému poetickému názvu výstavy *Maľbou vanie, sochou mrazí...* Mala navodiť atmosféru priateľského stretnutia a ukázať profil súčasnej sochy a maľby a ich spoločný „sochobraz“. Ide teda o maľovanie, maľbovanie – maľbu s láskou a pasiou ako aj o isté „rozmravenie“ figuratívnych polôh sochy a objektu. Výstava sa tak stáva vzorkou súčasného slovenského sochobrazu, ktorá prináša jeho mnohvrstvé podoby aj možnosti ich čítania...

b.skid

to the junction of the corridor (Žáková: Sisters of mercy) or towards the exterior – into an open courtyard and to the adjacent Garden of art (Zelinka: Document, Post-mortem consciousness). Thus it becomes a hybrid structure which occupied all the spaces of the gallery without any compensation...

Finally, the exhibition presents also the potential of the current Spiš as a region in the shape of a cultural "vault", or bridging between two of the strongest visual focus points: Bratislava and Košice. It is also about the meeting and the comparison of the two fine-art schools in Slovakia, graduates of the Academy of Fine Arts in Bratislava (Blažo, Černušák, Demeter, Kvetan, Podhorský, Šille, Trubač) and Košice Faculty of Arts of the Technical University, in particular the Department of fine arts and intermedia (Dovičáková, Vasilko, Zelinka, Žáková). As an important moment for the development of, in particular, the young Slovakian painting after the year 2000, I find especially the emergence of two new studios: Studio of the contemporary picture of Assoc. Prof. Adam Szentpétery (since 1999) at the Faculty of Arts of the Technical University of Košice and the emergence of the IVth Painter's Studio of Prof. Ivan Csudai (since 2001) at the Bratislava Academy of Fine Arts. They have become a carrying basis for the development of the painter's language and its setting-up by young generation on the domestic scene.

Of other authors, who were not included in this exposition, I will mention at least Štefan Papčo (1983, Ružomberok), who brings his own outdoor rock climbing experience in a gallery space. This is a site-specific installation of mountain boulders on the girders of the gallery (*Moraines*, City Gallery of Bratislava, 2010), or a unique project *Bivouac* (2008 – 2011), the hanging for three years in the mountains of the wooden figures of bivouacking mountain climber and online camera recording of the conversion the material impacted with the rugged mountain weather. Huddled alpinist are a common theme of his works (*Stanislav (Climber)*, 2013 wood; *Citizens*, 2014 bronze; *Jaroslav*, 2018). In the field of plastic and the object art, there forms a distinct footprint also abovementioned Erik Binder. Whether in terms of his extensive wiring, spatial drawings, tine wire sculptures, hanging on the clothesline, or the newest series of *Transformers* (2018), of some hybrid creatures, often illuminating, assembled from discarded limelight of old cars, which quickly inhabit a gallery space.

In conclusion to the alone poetic title of the exhibition *Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture...* It should result in an atmosphere of friendly meeting and show the profile of contemporary statue and painting and their common "pictosculpture". It is therefore a painting, a picturing – a painting with love and passion as well as such a "defrosting" of figurative positions of a statue and object. This exhibition so becomes a pattern of the contemporary sculpt-picture, that brings its multilayer appearances and also the possibilities of their reading...

**EXTRO-
VERTNÉ
MALIARSKÉ
POLE**

**EXTROVERT
PAINTING
FIELD**

24 **Marko Blažo**

28 **Michal Černušák**

32 **Lucia Dovičáková**

36 **Erik Šille**

Z inštalácie v Galérii umelcov Spiša, v popredí objekt od Erika Šilleho – Jelenček, 2015 /
From the installation in the Gallery of Spiš Artists, in foreground the object by
Erik Šille – Little deer, 2015, kombinovaná technika / combined technique; 21 x 13 cm

In this field, we follow one line of contemporary painting, which faces towards the outside world and its turbulent metamorphoses. There is an input of the global world of visual data, mass media, advertising, politics, digital techniques and manipulations and their analytical and critical reflection. This saturated collage of an increasing flow of information and capital is projected again on the canvas in a variety of author's positions by some leading protagonists. So there is created a critical projected image that reflects the global hybrid environment. This is an image social map, a tectonic mass-media picture, full of hybridism, of diversity, of confrontations and clash situations.

Picture architecture of Michal Černušák's (1982) is built on a crisis deconstruction of our quasi successful civilized world with painting's "spilt" areas. Erik Šille (1978) under the influence of pop-culture, comix, graffiti or Japanese animé, creates some weird magical countries of childhood with mixed characters and terrifying out-petering of their stories. The watercolours and paintings of a Košice-resident Lucia Dovičáková (1981) are characterized by a distinct female perception of the world. The paintings and prints of Marko Blažo (1972) are characterized with an intricate collage and mixage of his iconic elements (castles, churches, razor blades, discs, paper clips, etc.) and with a replaced optics of perception of things. They reflect his rich inner world, a world of intuition, chance, and parallel universes. From further protagonists of this line we can name Erik Binder (1974, Hnúšťa-Likier) with his immutable hand-writing of spray, or street-art inputs (*Daisies and clones*, 2008; *Fried eggs*, 2009; *Mental States*, 2014 – 2016), or the punk expressive paintings of Roman Bicek (1981, Bratislava), which are a rebellion slap to the current world, where he combines porno-magazines, Bratislava housing estates and mafia cars with a characteristic "Iron Frau" Merkel with boxer gloves.

b.skid

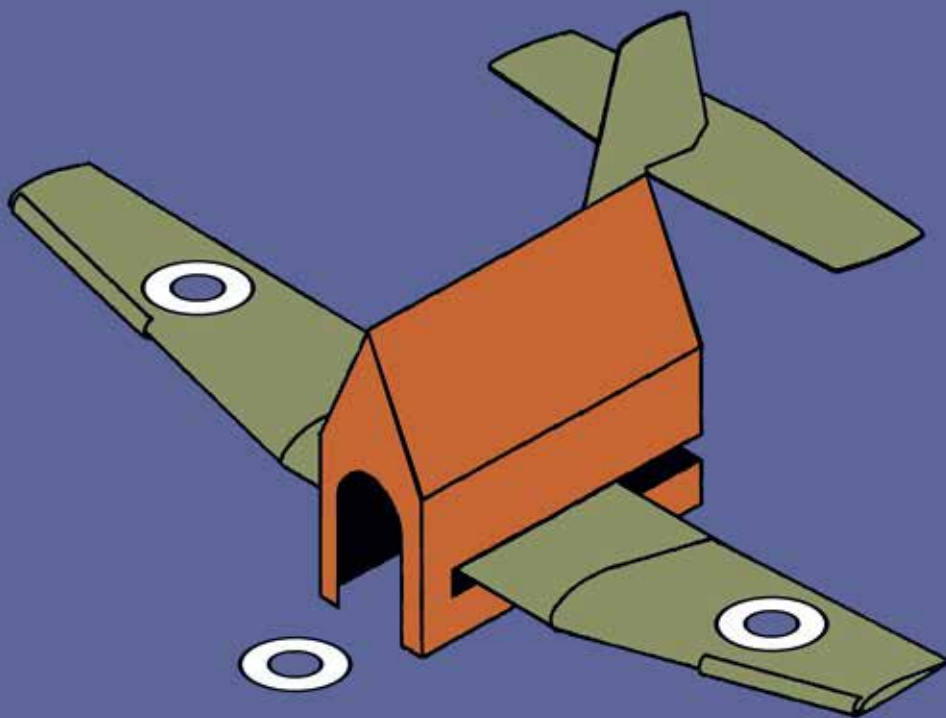
MARKO BLAŽO

***1972**

→ CV str. / p. 110

UFO 1; 2010; digitálna tlač na plátne / digital print on canvas; 60 x 80 cm

O tvorbe

„Mojou hlavnou inšpiráciou je moje detstvo, som zostarnuté dieťa... Hrám sa s myšlienkovými asociáciami, s dielom ako so stavebnicou, ako s veľkou hračkou. Strihám, kolážujem, spájam kompozície a pridávam ďalšie vrstvy.“
Marko Blažo

Autor vo svojich dielach vytvára spleť plnofarebné aglomerácie nespútané gravitáciou ani logikou. Prináša pestrú skladačku „nalomených“ situácií, zmontovaných tvarov a narušených bežných pravidiel hry (chod vlakov do pravého uhla, prederavené kostoly s hadovitými vežičkami, zlomená zubná pasta a pod.). V druhej línii jeho tvorby zaznamenávame nespočetné citácie a privlastnenia cudzích predlôh obľúbených autorov (Hokusai, Munch, Gaudí, Warhol) aj historických stavieb (gotické katedrály, aténska akropola, veža v Pise a pod.). Prechádzajú jeho imaginárnym filtrom a rastrami ako ťava uchom ihly. Autor čerpá motívy zo zásobníka dejín umenia a prenáša ich do paralelných vlastných svetov a asociácií. Zároveň Blažo rád vytvára vlastné koláže, assembláže a digitálne printy v podobe re-mixov starej architektúry, vznášajúcich sa ikonických stavieb a rozmetaných predmetov, zvierat a ľudí. U autora je možno citelne isté „horror vacui“, posadnuto zaplňa obrazy množstvom elementov do posledného miesta, sú napresované aj roztancované v jednom obrazovom víre.

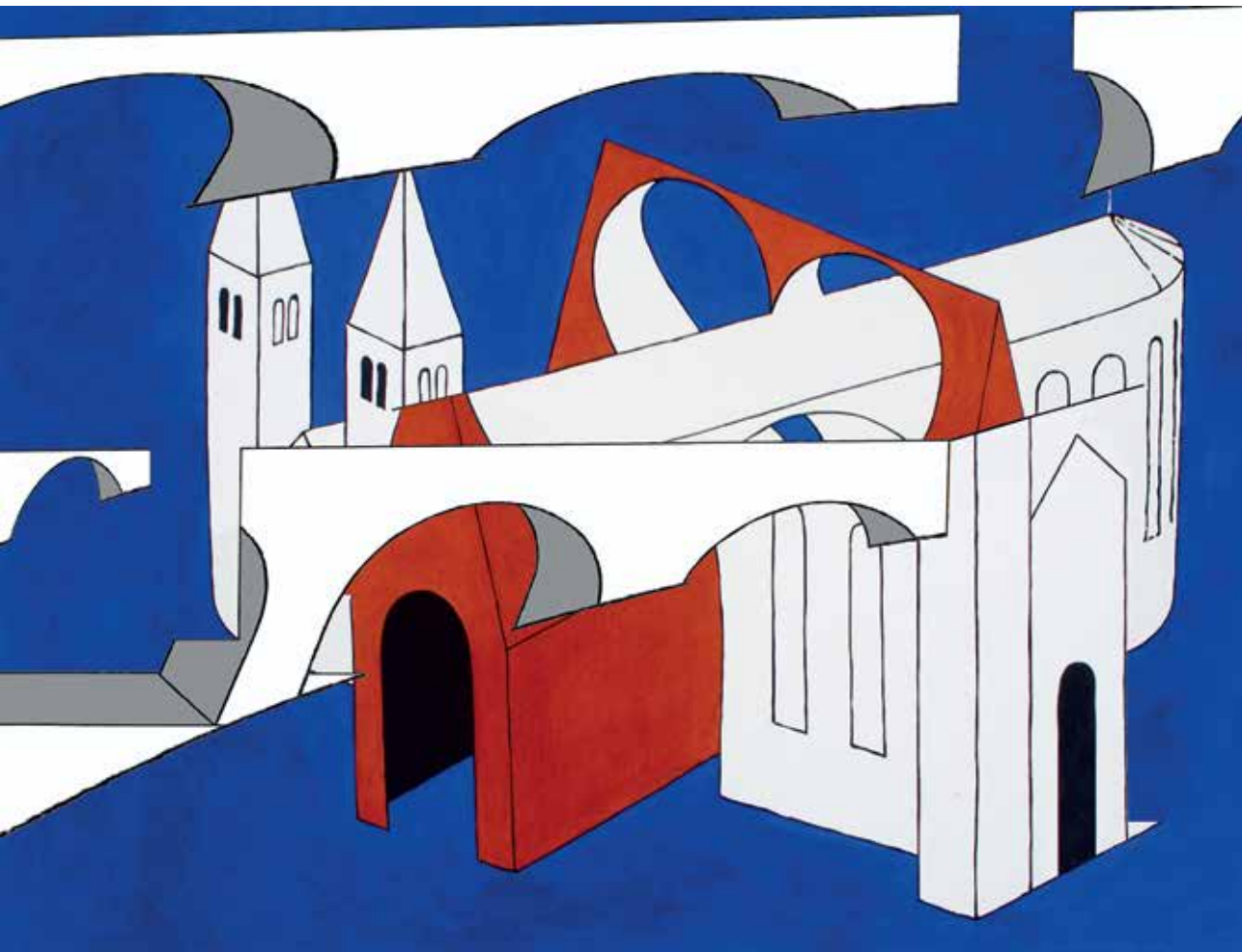
About the artwork

“My main inspiration is my childhood, I’m a decrepit child... I play with some thought associations, with the art-work as a meccano, as with a big toy. I cut, collaging, joining compositions and adding additional layers.” Marko Blažo

The author creates in his works some complicated agglomerations chainless with both gravity, nor logic. He brings a colourful puzzle of “cracked” situations, assembled shapes and disturbed common rules of a game (the running of the trains at a right angle, with the holey churches with snaking towers, broken toothpaste, etc.). In the second line of his works we can record countless quotations and appropriations of foreign masters of favourite authors (Hokusai, Munch, Gaudí, Warhol) and historic buildings (the Gothic cathedrals, the Acropolis of Athens, the Tower of Pisa, etc.). They are going through his imaginary filter and rasters like a camel through needle ear. The author draws themes from the container of art history and transfers them to his own parallel worlds and associations. At the same time, Blažo likes making his own collages, assemblages and digital prints in the form of re-mixes of ancient architecture, rocketing iconic buildings, and atomized objects, animals, and people. At the author, it is perhaps felt some “horror vacui”, he obsessively fills up the images with a number of elements to the last space, and they are crowded together and danced in one image vortex.

Rýchlik / Express train; 1996; kombinovaná technika na sololite /
combined technique on hardboard; 60 x 80 cm

Búda / Shed 2; 2010; akryl na plátne / acrylic on canvas; 60 x 80 cm

MiCHAL ČERNUŠÁK

*1982

→ CV str. / p. 110

American dream; 2015; akryl a olej na plátně / acrylic and oil on canvas; 260 x 190 cm

O tvorbe

V komplexných scénach akrylu a airbrushu autora sa objavujú vznášajúce sa architektúry, politici, kozmonauti aj developeri, hýriace plážové párty, rútiaci sa americký sen, ale aj scény katastrof a kolízií s davmi ľudí s „vypálenými“ očami. Na tieto iluzívne whirlpoolové „hry dospelých“ so zelenými vojačikmi sa nechápavo prizierajú rozhádzané zástupy plastových hračiek, panákov a malých buldozérov.

About the artwork

In complex scenes of the author's acrylic and airbrush there appear some floating architectures, politicians, astronauts and the developers, flamboyant beach parties, hurtling American dream, but also the scenes of disasters and collisions with crowds of people with "out-burnt" eyes. These illusive whirlpool "games of adults" with green toy-soldiers are in-apprehensively watched by scattered multitudes of plastic toys, dummies and small bulldozers.

Family portrait; 2013; akryl a olej na plátne /
acrylic and oil on canvas; 80 x 100 cm

We are not your toys; 2016;
akryl a olej na plátne / acrylic and oil on canvas; 190 x 260 cm

LUCIA DOVIČÁKOVÁ

***1981**

→ CV str. / p. 111

O tvorbe

Autorka s patričným genderovým odstupom, odľahčením a malou porciou sarkazmu komentuje mužsko-ženský svet. Vznikajú ironické, autobiografické a znepokojivé situácie, kde rieši a nabúrava stereotypné pozície „multifunkčnej“ ženy, matky, umelkyne a pani domácej pri sporáku. Tak s kritickým ostňom zobrazuje zotročenie ženy po svadbe, či vmietnutie paradajkovej polievky do ksichtov rodiny pri nedeľnom obede. Autorka sama ironicky komentuje svoje postavenie ženy-gazdinky a umelkyne zároveň slovami: „Zaujíma ma táto tradičná akceptovaná rola ženy. Ja sama som dosť kuchynský typ. Varím každý deň, ja som v podstate taká panička zo svojich obrazov, bojujúca sama v sebe, či dnes večer budem variť, alebo maľovať.“

About the artwork

The author with appropriate gender spacing, easing and a small portion of sarcasm she comments on man-woman's world. So there arise ironic, autobiographical and disturbing situations where she solves and crashes the stereotypical positions of „all-in-one“ women, mother, artist and a home lady at the stove. In this way, she shows with a critical thorn the enslavement of women after marriage or a tomato soup windy casting in mugs of family at Sunday's lunch. The author herself ironically comments on her status as a women-house-wife and artist at the same time, saying: "I'm interested in this traditional accepted role of a woman. I alone am a rather kitchen typ. I cook every day; I'm basically this missus from my pictures, fighting with myself, whether I am going to cook or to paint tonight."

Spýtal sa, čo ďalšie ešte potrebujem zničiť / He asked, what else I need to destroy; 2017;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 120 x 100 cm

↑ Svadobná hostina / Wedding reception; 2013;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 100 x 90 cm

← Nemôžem ich mať všetky / I can't have them all; 2017;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 80 x 100 cm

ERIK ŠILLE

***1978**

→ CV str. / p. 113

O tvorbe

„Zobrazujem dosť jednoducho, používam komixovú kresbu, preto sa moje obrazy ľahko čítajú, v podstate to vyzerá ako návod z IKEA... Ale v zmysle tém sa cítim ako filter na výfuku, cez ktorý sa spoločnosť prefiltruje.“ Erik Šille

Autor pod vplyvom pop-kultúry, komixu, graffiti, či japonských animé vytvára podivné čarovné krajiny detstva s mixovanými postavičkami a desivým vyznením ich príbehov. Je to v metaforickej podobe zobrazenie Batmana na sídlisku, obrazové „kŕmenie“ pšeničného klasu s ostnatým drôtom na stonke, či až desivé náznaky pravicového radikalizmu (fašistické číslice 88, 18) pri kozmických obludách na pozadí facebooku, googlu a ružového pantera.

About the artwork

“I depict quite simply, I use a comix drawing, therefore my images are easy to read, basically it looks likea guidance from IKEA... But in terms of the topics, I feel myself as a filter on the exhaust pipe, through which the society is filtered.” Erik Šille

The autor under the influence of pop-culture, comix, graffiti or Japanese animé creates some weird magical countries of childhood with mixed characters and terrifying out-petering of their stories. It is a depiction in the form of a metaphorical of Batman in a housing estate, some imagery “feeding” of the wheat spikelet with cattle wire on the stem, or up to a frightening indications of right wing radicalism (fascist digits 88, 18) at the cosmic monsters with the background of Facebook, Google and the Pink Panther.

Acting out; 2017;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 140 x 170 cm

Feeding (z cyklu Spiaca voda / from the cycle Sleeping water); 2015;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 140 x 170 cm

No way, No way; 2017;
akryl na plátne / acrylic on canvas; 190 x 220 cm

**VNÚTORNÝ
SVET
MALBY
INNER
WORLD OF
PAINTING**

46 **František Demeter**

50 **Rastislav Podhorský**

54 **Ján Vasilko**

Rastislav Podhorský: Tok / Flow; 2013;
kombinovaná technika na plátne / combined technique on canvas; 80 x 60 cm

Na rozdiel od predošlej expandovanej, extrovertnej línie maľby, ktorá prináša globálny poriadok a digitálne technológie do obrazového poľa, umelci v tomto smerovaní sa väčšmi zameriavajú na samotné médium maľby a jej výrazové možnosti. Je to silné výskumné pole maľby, introvertné skúmanie vlastného „tela“ maľby (plátno, pigmenty, rám), jeho zdedeného jazyka (dejiny umenia, citácie, vykročenie z tradičného rámca obrazu) a slobodného uvažovania nad podstatou maliarskeho zobrazovania. Autori prinášajú jednak hraničné polohy figurácie a abstrakcie (Podhorský, Vasilko) a jednak množstvo zásadných otázok: Je obraz stále iba dublovaním reality? Zbavený ilúzie, nápodoby, príbehu, podobá sa viac sám sebe? Je závesný obraz navždy spätý so stenou, alebo ju môže slobodne opustiť a vykročiť do neznámych priestorov? Je vybraný detail, chyba, či diera v obraze len ďalším „oknom“ do jeho vnútra? Môže byť zadná strana plátna tiež obrazom? Môže byť slepá ulička tiež dôležitou novou cestou k definovaniu obrazového poľa? Pre definovanie ich osobných programov je rozhodujúci umelecký výskum samotného maliarskeho média a jeho vizuálneho jazyka.

Tvorba Jána Vasilka (1979) je založená na geometrickom štylizovaní s kombinatorikou starých architektúr a nových projektov na „Múzeum súčasného umenia“. Do tejto línie môžeme rovnako zaradiť i Marka Blaža (1972) s nespočetnými citáciami a privlastnením cudzích predlôh obľúbených autorov. V tomto mediálnom „rozhraní“ pracuje aj Rastislav Podhorský (1990), ktorý rozširuje materiálové polohy média – maľba na polystyrén, na izolačné dosky styroduru, používanie tmelov, brusného papiera, farebnej pasty a pod. Pre Františka Demetera (1975) sa kľúčovým stáva osobná polemika s vnímaním klasického vzorca obrazu a dekonštrukcie jeho zažitých foriem. Kým u Blaža, či Vasilka je plátno nahustené, presýtené množstvom predmetov a motívov, u Demetera je nosné skôr odobratie, neprítomnosť, či prázdnota vymedzená len blindrámom. Práce Demetera tak predstavujú radikálnu polohu média maľby, redukovanú na jej základné výstavbové prvky – plátno, rám, pigment, či vykročenie do tretej dimenzie.

Unlike the previous expanded, extrovert line of painting, that brings global order and digital technologies into the image field, the artists in this direction are more focused on the very medium of painting and its expressive possibilities. It is a strong research field of painting, introvert exploration of one's own painting "body" (canvas, pigments, frame), its inherited language (art history, quotes, stepping out of the traditional framework of the image) and free thinking over the essence of the painting depicting. The authors deliver both borderline positions figuration and abstraction (Podhorský, Vasilko) and a number of fundamental questions: Is the picture still a back-of reality? Stripped of illusion, imitation, story, does it resemble more to itself? Is a hanging picture forever associated with the wall, or it can freely leave it and step into an unknown area? Is the selected detail, error, or a hole in the picture just another "window" into its interior? Can the back of a canvas be also a picture? Can a cul-de-sac also be an important new way to define the image field? For the definition of their personal programmes there is crucial an artistic research of painting medium itself, and of its visual language.

The artwork of Ján Vasilko (1979) is based on the geometric styling with the combinatorics of the ancient architectures and new projects to the "Museum of contemporary art". We can also include to this line Marko Blažo (1972) with countless quotations and appropriations of foreign masters of favourite authors. In this media "interface" also works Rastislav Podhorský (1990). First, he extends the material positions of media – painting on styrofoam, styrodur insulation boards, using of sealants, abrasive paper, coloured paste, etc. For František Demeter (1975), there becomes crucial a personal dispute with the perception of the classical formula of image and deconstruction of its experienced forms. Whereas at Blažo or Vasilko the canvas is inflated, over-saturated with an amount of subjects and motifs, at Demeter there is a supporting issue rather a withdrawal, the absence, or emptiness, defined only with a blind-frame. The works of Demeter so present some radical position of the medium of painting, reduced to its core construction elements – canvas, frame, pigment, or stepping out into the third dimension.

Pre doplnenie možných prístupov môžeme uviesť olejové maľby Juraja Kollára (1981, Nitra), ktorý maliarskym spôsobom imitoval ilúziu sklobetónových kociek – napr. 99 kusov formátu 20 x 20 cm vytvára podobu jednej sklobetónovej interiérovej steny (*Les Invalides Paris*, 2014; *Exteriér*, 2017). Ďalej príznačné pre Erika Bindera (1974, Hnúšťa-Likier) je používanie šablón, odtlačkov prázdnych rámov, tabúľ zastrekaných sprejom a vytváranie vlastnej „pomalby“ (*Maľba po maľbe / Pomalbo*, 2010 – 2013). Maliar industriálnych krajín a šedého sídliskového prostredia Rastislav Sedláčik (1980, Čadca) vo svojej najnovšej obrazovej inštalácii *MestSKa krajina lab* (Galéria Čin Čin Bratislava, 2018) prináša osobité maliarske „lapače“ – odvrátenú vizuálnu skúsenosť z urbanej krajiny. Na lepidlo monochrómne dosky necháva dopadať prach, peľ, hmyz a nečistoty. Je to vlastne odtlačok konkrétnej ulice, jej krátkodobý sediment. Radikálne redukovanie maľby na jej povrch, záznam prírodných procesov mimo zásahu maliara. Nie je to maľba krajiny, ale maľba krajinou...

b.skid

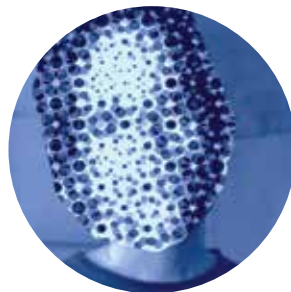
To complement the possible approaches we will mention outside of the exhibition some oil paintings of Juraj Kollár (1981, Nitra), who in a painting manner imitated an illusion of glasscrete bricks – e.g. 99 pieces of 20 x 20 cm format create the form of one glasscrete interior wall (*Les Invalides Paris*, 2014; *The exterior*, 2017). Further, there is indicative for Erik Binder (1974, Hnúšťa-Likier) the using of templates, prints of blank frames, sprayed sheets and creating his own “after-painting” (*Painting after painting / Pomal’bo*, 2010 – 2013). A painter of industrial landscapes and of grey housing-estate’s environment Rastislav Sedláčik (1980, Čadca) in his latest figurative installation *MestSKa landscape lab* (Gallery Čin Čin in Bratislava, 2018) brings a special painting “hunters” – a dark visual experience from the urban landscape. He leaves dust, pollen, insects and dirt to drop on the sticky monochrome board. It is actually the imprint of a particular street, its short-term sediment. Radical reducing of the painting on its surface, the record of natural processes outside the painter’s intervention. There is not a painting of a landscape, but a painting with the landscape...

b.skid

FRANTIŠEK DEMETER

***1975**

→ CV str. / p. 111

O tvorbe

Autor vytvára vlastný „medzihraničný“ priestor, kde sa vydáva na prieskum teritória maľby a (ne)uchopiteľnosti zobrazeného. Pracuje so šepsovaným plátnom akoby iba so „spodným prádlom“ maľby. Odhaľuje a priznáva aj zadnú stranu obrazu, maľuje a ukazuje jednotlivé priečky blindrámu. Vytvára labyrint maľby v priestore, vešia jednotlivé obrazy /obrazové konštrukcie na šnúru za sebou a vedľa seba tak, aby sa divák mohol medzi nimi voľne pohybovať. Vnímateľ sa tak stáva súčasťou vnútorného sveta maľby. Istým zúročením tohto smerovania je obrazovo-priestorová inštalácia *Veľké plátno* (Galéria 19 Bratislava, 2017), kde Demeter prezentuje len „padnutý“ obraz na zemi a svoje pochybnosti o ňom. Na podlahe celej galérie je rozložený raster zničených vlastných plátien, redukovaných iba na poškodené rámy. Divák sa tak nachádza priamo v pasci jeho silného (ne)maliarskeho gesta.

About the artwork

The author creates his own “cross-border” area, where he starts a survey of the painting territory and (un)sizableness of the depicted. He works with a coat-priming canvas as if only with the “underwear” of a painting. He reveals and acknowledges also the back side of the picture; he paints and shows individual partitions of a blind-frame. He creates a labyrinth of painting in space, hangs up individual pictures / picture constructions on the cord behind and next to each other, where a viewer can move between them. A perceiver becomes a part of the internal world of the painting. Some interest – charging of this routing is pictorially-spatial installation of the *Large canvas* (Gallery 19 Bratislava, 2017), where Demeter presents only a “fallen” picture on the ground and his doubts about it. On the floor of the entire gallery there is spread a grid of his own destroyed canvases, reduced only to damaged frames. The viewer is thus located directly in a trap of his strong (non)painterly gesture.

← Nič než plocha / Nothing else just surface;
záber z inštalácie / shot from the installation;
Galéria SPZ Praha, 2014

Rameno / Shoulder; 2014; olej na plátne / oil on canvas; 180 x 130 cm

Rameno / Shoulder, zadná strana plátna / back side of the canvas

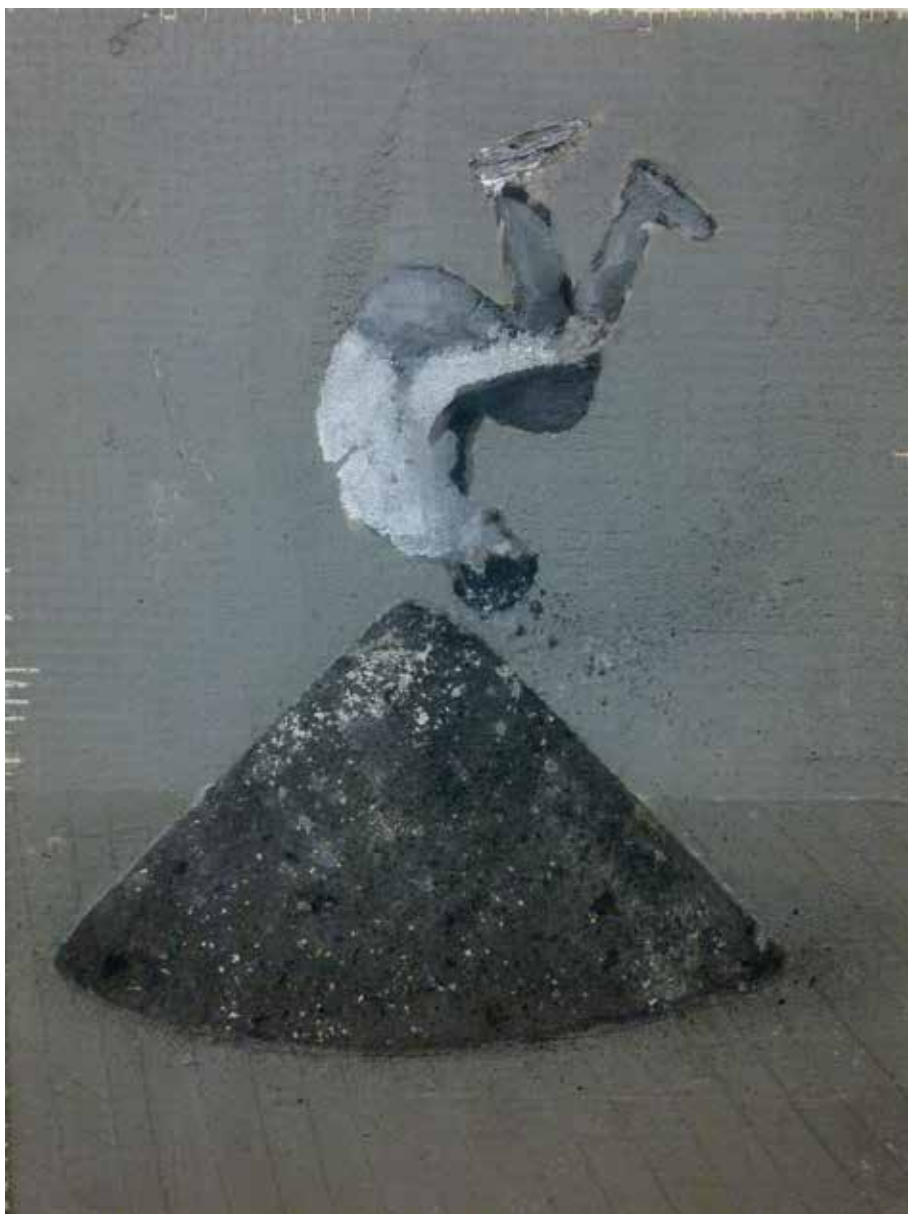

RASTISLAV PODHORSKÝ

***1990**

→ CV str. / p. 113

Premet / Loop; 2015; akryl a brúsny papier na styrodure /
acrylic and abrasive paper on styrodur board; 60 x 40 cm

O tvorbe

Autor vo svojej tvorbe rozširuje materiálové polohy média a zároveň používa sugestívny jazyk jednoduchých maliarskych scén (ohnutých ľudí v závale korenia, spútaných v ich obývačkových kreslách), ale aj mlčanlivé zátišia bežných opretých predmetov – „nehybní v nehybnom“ v metafyzickom priestore obrazu. V sérii *Čierne korenie* vystupuje metaforicky čierna ako zástupca temnoty, prázdna a vyprázdnenia. Je to ojedinelý naliehavý tichý hlas dnešnej maľby v subtlínom introvertnom balení, kde autor vystupuje ako možný „prievozník“ (názov jeho publikácie) do obrazového sveta osamotených figúr.

About the artwork

Author in his artworks extends the material positions of media and at the same time, he uses suggestive language of simple painting scenes (bent people in a caving fall of spices, shackled in their living-room chairs), but also close-tongued still-life of common leant objects – “fixed in the fixed” in a metaphysic image space. In a series of *Black pepper* there appears metaphorically black colour as a representative of darkness, blank and empty. It is a rare urgent quiet voice of today’s painting in subtle introvert packaging where the author acts as a possible “ferryman” (the name of his publication) into the image world of solitary figures.

Oddych po korení / Relax after spice; 2015;
olej a pigment na styrodure / oil and pigment on styrodur board; 180 x 270 cm

Nakľáknutie prázdna / Kneel down of emptily; 2013;
kombinovaná technika na polystyréne / combined technique on polystyrene, 220 x 100 cm

Východná stena / East wall; 2017; olej a tmel na styrodure / oil and mastic on styrodur board; 220 x 125 cm

Ján VASILKO

*1979

→ CV str. / p. 114

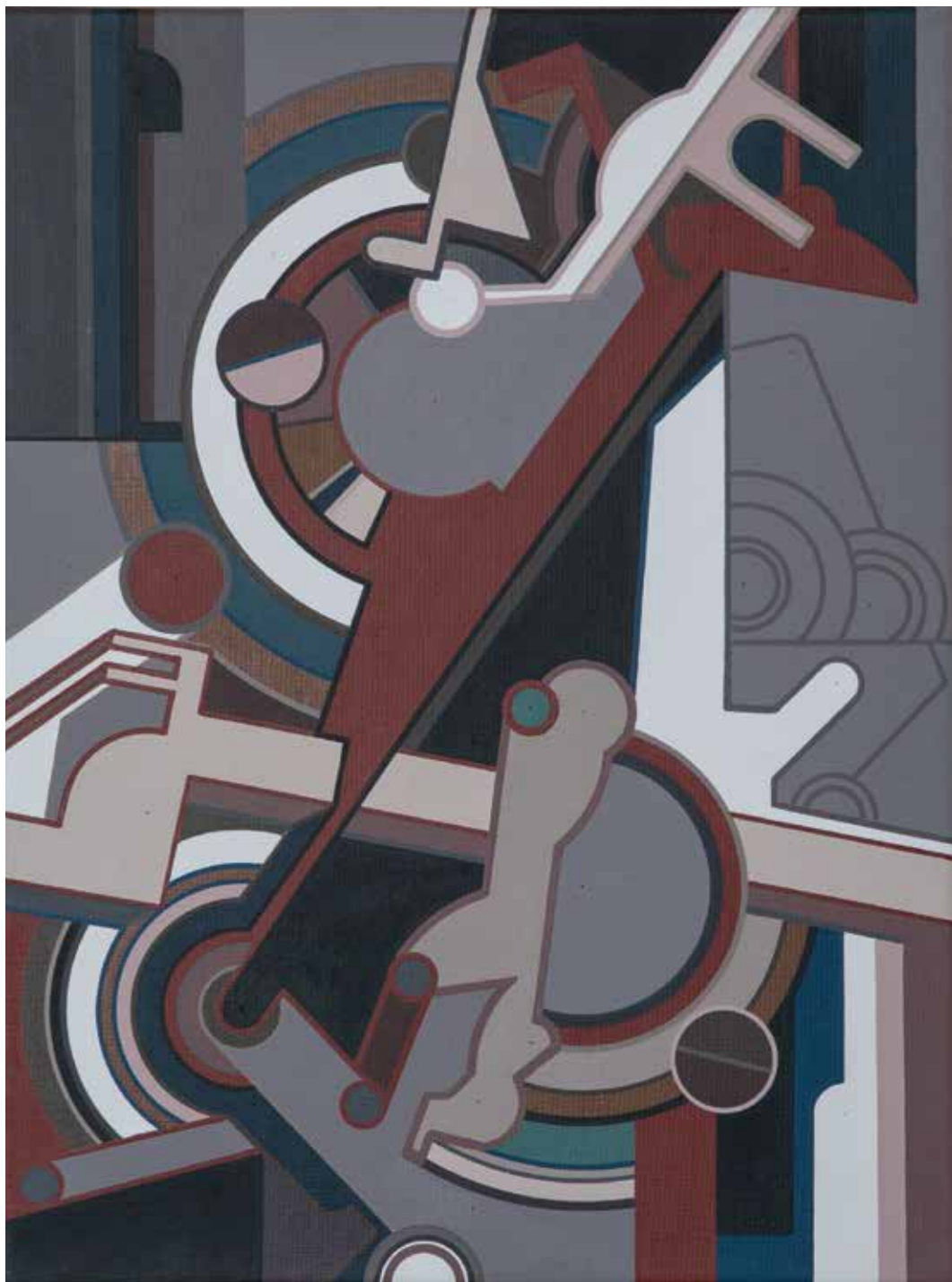

O tvorbe

Tvorba autora je založená na geometrickom štylizovaní s množstvom poletujúcich industriálnych prvkov, súčiastok a dielcov. Paralelne však i naďalej prináša ikonografiu industriálnych konštrukcií a predmetov (klasy, kombajny, píly, sekery, bágre) aj v konfrontácii s interpretáciami stredovekej a renesančnej architektúry a klasikov moderny (Duchamp, Picabia, Malevič, El Lisickij a pod.). Je to svet plný irónie, romantického ducha aj absurdných stretnutí, napr. Duchampového sušiaka s motorovou pílou na streche domu. V jeho akrylových plátnach prevláda mechanický balet objektov a foriem na hranici figurálnosti a geometrickej abstrakcie. V menších formátoch Vasilko prináša riešenie obrazovej plochy len pomocou autonómnej reči maľby – dialóg farebných plôch a ostrých, hravých čiar.

About the artwork

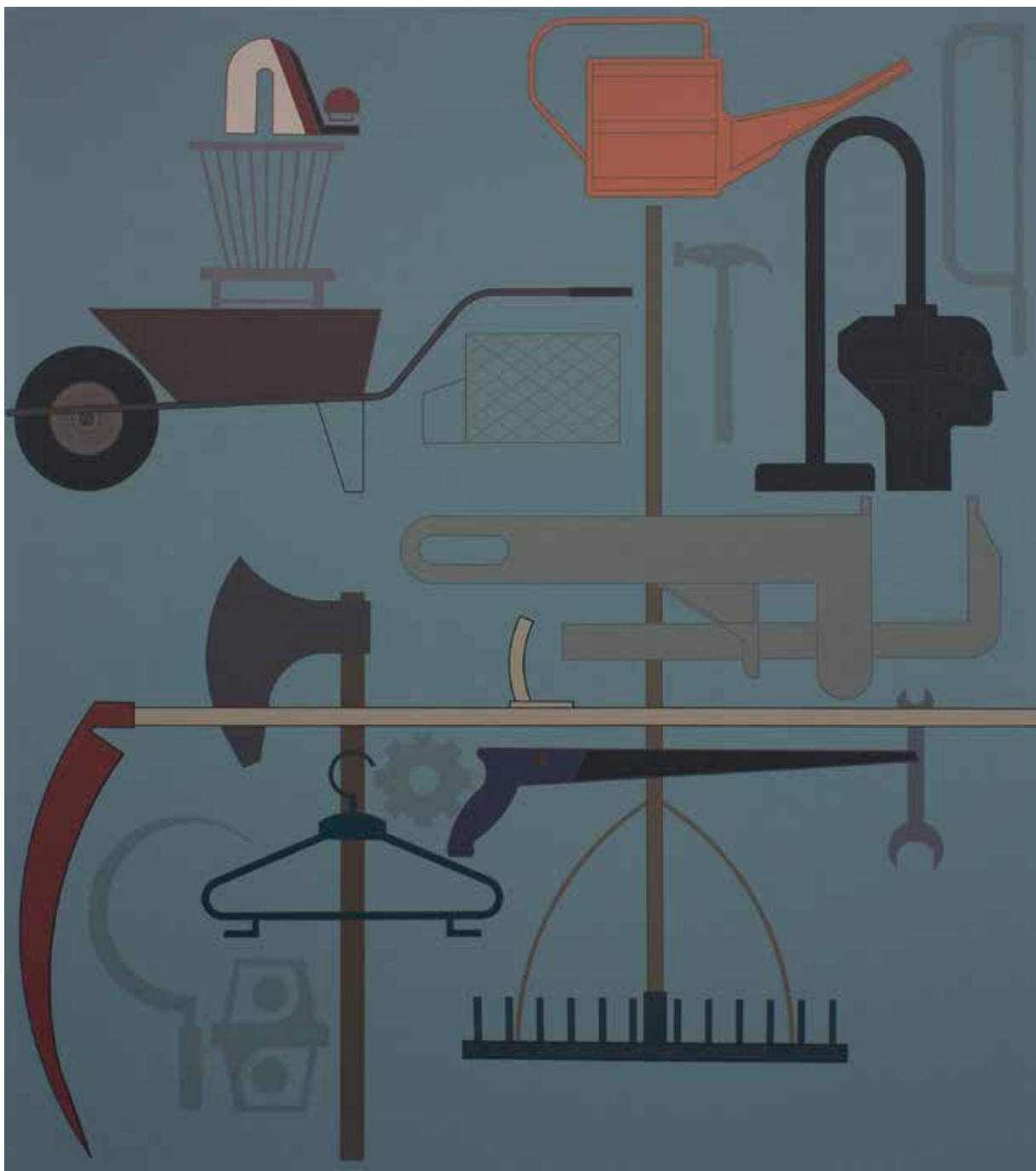
The artwork of author is based on the geometric styling with lots of wavy industrial elements, components and parts. In parallel, however, it henceforth brings iconography of industrial constructions and objects (spikelets, harvesters, saws, axes, excavators) also in confrontation with interpretations of medieval and renaissance architecture, and classics of modernism (Duchamp, Picabia, Malevich, El Lisickij and etc.). It is a world full of irony, romantic spirit and absurd meetings, e.g. Duchamp's drier with a chainsaw on the roof of a house. In his acrylic canvasses there is prevalent some mechanical ballet of objects and forms at the border of the figuration and geometric abstraction. In his smaller formats Vasilko brings a solution of image area only with using the autonomous speech of the painting – a dialogue of colour areas and sharp, playful lines.

Bez názvu / Untitled 16; 2015; akryl na plátne / acrylic on canvas; 40 x 30 cm

Family Meeting; 2015; akryl na plátne / acrylic on canvas; 170 x 190 cm

Situation; 2015; akryl na plátne / acrylic on canvas; 180 x 200 cm

ROZBITÁ SCHRÁNKA TELESNOSTI BROKEN BOX OF CARNALITY

- 62 **Viktor Frešo**
- 66 **Marek Kvetan**
- 70 **Miro Trubač**
- 74 **Ján Zelinka**
- 78 **Vlasta Žáková**

Z inštalácie v Galérii umelcov Spiša / From the installation in the Gallery of Spiš Artists;
v popredí socha od / in foreground the sculpture by Miro Trubač; v pozadí dielo od /
in background the artwork by Viktor Frešo; foto © Oliver Ondráš, 2018

In the partner's realm of sculpture, there is a matter of "dispelled" field of 3D implementations – moving away from the verticality of classic statue, destruction of closed form or inbox, and creation of disquieting spaces and environments into which there enter some absurd situations or boneless forms. Even in the definition of the figure and figurativeness there dominate rather fragments, signs or abandoned prints of carnality. Fragmentariness, attachment to the object and shape morphing of "liquid" plastic mould are becoming some today's attributes of contemporary sculpture. This is the fragmentariness and the destruction of a figure, but also hybridism and a combination of various, often non-traditional materials: Zelinka's concrete and lead casts, Frešo's and Kvetan's polyester and plastic materials, Trubač's coloured plasters and toys, or Vlasta Žáková's soft melancholy sculptures and textile reliefs with the overlap of hand sewing, photos and digital stitches.

b.skid

VIKTOR FREŠO

*1974

→ CV str. / p. 112

O tvorbe

Autor neustále vytvára nové vyostrené situácie v spojení post-konceptu, punkového gesta, rebelskej poetiky a elementárneho tvaru. S iróniou, vtipom a potrebným dištancom tvorí celý rad nefunkčných objektov a kombinovaných novotvarov, napr. v sérii *Jesus Guitar* – spojenie svätých Madon a gitary so strunami. Ide o hraničnú podobu sochy a jej akceptovateľnosť, o minimalistickú formu. Frešo prináša aj sériu autorských expresívnych „mongoloidných“ hláv v rozličných ironických prevedeniach – od rustikálnej Boženky na štrikovanej dečke po brutálneho mccartyovského Braňa so zabudovanými brúskami a vŕtačkami do hrdla.

About the artwork

Author constantly creates new up-ratcheted situations in combination of post-concept, punk gesture, rebellious poetry and elemental shape. With irony, wit, and the necessary revulsion, he forms a wide range of non-functional objects and combined neoplasms, such as a series *Jesus Guitar*, connection of saint Madonnas and some guitars with strings. This is a marginal form of statue and its acceptability, a minimalistic form. Frešo brings also a series of author's expressive "mongoloid" heads in different ironic designs – ranging from rustic Boženka on hooked pad up to brutal McCarty's Braňo with some built-in grinders and boring-drills into a neck.

NanoFace (M22HTG1620); 2016;
kombinovaná technika / combined technique; 120 x 60 x 70 cm

Jesus Guitar (KOKE); 2016;
kombinovaná technika / combined technique; 85 x 31 x 6 cm

Boženka; 2016; kombinovaná technika / combined technique; 140 x 50 x 50 cm

MAREK KVEŤAN

***1976**

→ CV str. / p. 112

O tvorbe

V mnohovrstvej tvorbe autora sledujeme programové sústredenie sa na hraničné 3D realizácie, na absurdné situácie a objekty. Tie odzrkadľujú dnešný masmediálny šum, TV realitu, luxus aj vkus domáceho majstrovania a „hobby“ materiálov (spojenie stavbárskej lampy s kryštálovým sklom, podivná trofej zaveseného chčipleho muflóna dole hlavou a pod.). V aktuálnej tvorbe sa čoraz častejšie objavujú figurálne motívy, či nepriame odkazy na telesnosť (relikviár ruky stvoriteľa, stojace ruky na podlahe, nekonečný stĺp obedových tanierov, boxerské rukavice pokryté blýskajúcou sa bižutériou pre naše (ne) športové hry a pod.).

About the artwork

In the multilayer formation of author we can follow the programme's focus on the borderline 3D implementations, absurd situations and objects. They reflect the today's mass-media noise, TV reality, luxury and taste of do-it-yourself-ism and hobby materials (linking of constructor's lamp with crystal glass, strange trophy of out-conked mouflon hanged upside down, etc.). In the current artwork there increasingly appear figurative motifs, or indirect references to the carnality (the shrine of hand of the Creator, hands standing on the floor, the endless column of lunch plates, boxing gloves coated with glittering costume jewellery designed for our (non)sports games, etc.).

→ Trofej / Trophy II.; 2015; kombinovaná technika (vyrezávaná drevená lovecká trofej) / combined technique (carved wooden hunting trophy pad); 90 x 60 x 30 cm

Veľké taniere / Big plates; 2016; inštalácia / installation; 320 x 30 x 30 cm

HOMO; 2018; kombinovaná technika (objekt – silikon, betón, drevo) /
combined technique (object – silicone, concrete, wood); 120 x 50 x 50 cm

MiRO TRUBAČ

***1986**

→ CV str. / p. 114

O tvorbe

„Figúry sú aktéri bežných životných situácií, upozorňujú na súčasnú spoločenskú situáciu – postavenie človeka v spoločnosti, jeho osamelosť a zmätenosť.“ Miroslav Trubač

Príslušník mladej sochárskej generácie sa koncentruje na stelesnenie figúry moderného človeka v dnešnom svete. Dôležité sú pre neho ich vzájomné vzťahy a spojenia. Venuje sa hlavne mužskému svetu s odvolávaním sa na kresťanské či politické motívy, ktoré odkazujú na mnohoraké zlyhania (postava Judáša so slučkou okolo krku, mladí futbalisti v dresoch RONALDA a MESSIHO hrajúci futbal so STALINOVOU HLAVOU). Chce predovšetkým vytvoriť vlastné intímne prostredie – preto aj komorný formát jeho sôch a uprednostňovanie materiálov kolorovanej sadry a epoxidu. U Trubača zaznamenávame aj potrebu vyrovnat' sa s byrokratickým prostredím a životným pocitom dospievajúceho muža (štyria úradníci tancujúci Kolo-kolo mlynské; hračka macíka v rozpásanom úradníckom oblečku; postava drobného syna – pioniera, ktorého za ruku drží mohutný otec-medveď a pod.).

About the artwork

“Figures are actors of common life situations, they draw attention to the current social situation– the position of a man in society, his loneliness and confusion”.
Miroslav Trubač

A member of the young sculptor's generation is concentrated on the embodiment of the figure of a modern man in today's world. For him there are important their mutual relations and connections. He is devoted mainly to man's world with reliance on Christian or political motives, that he refers to the multiple failures (the figure of Judas with the loop around his neck, the young football players in sporting costumes of RONALDO and MESSI playing soccer with the STALIN'S HEAD). He wants chiefly to create his own intimate environment – therefore the cabinet format of his statues and preference for materials of coloured plaster and epoxy. At Trubač we can see also the need to cope with bureaucratic environs and the life feeling of an adolescent male (four officials dancing Round-round mill-wheel; a small toy of teddy-bear in unbelted bureaucratic little suit, a character of the tiny son-pioneer whose hand is held by powerful father-bear, etc.).

← Judáš / Judas; 2017; kombinovaná technika (kolorovaný epoxid, konár, umelý strom, lano, kov) / combined technique (colored epoxy, branch, artificial tree, rope, metal); 140 x 105 x 45 cm

↑ Personal Jesus; 2015; kolorovaná sadra / coloured plaster; 30 x 26 x 30 cm

→ Otec / Father; 2016; kolorovaná sadra / coloured plaster; 65 x 90 x 35 cm

Ján Zelinka

***1978**

→ CV str. / p. 115

O tvorbe

„Sadrové plastiky sú obrazmi efemérnych bytostí, ktoré stratili svoju prirodzenú telesnosť aj ľudským počinaním. Liatím tekutej sadry do zošitej zvieracej kože sú opäť povolane k životu v novej forme, aby nás nútili zamýšľať sa nad vnútorným obsahom vecí. Majú nám pripomínať krehkosť a hodnotu života, aj toho nášho“. Ján Zelinka

Sochár Ján Zelinka je bytostný figuralista. Jeho prístup k materiálom a tematike je na našej scéne ojedinelý. Prináša svojrázne spojivko medzi životom a smrťou, prírodou a človekom, či potrebou recyklácie a revitalizácie mŕtvych tiel. V kľúčovej sérii *Hľadám podstatu* odlieval zvieratá „späť“ do ich vlastnej kože (napr. kôň, jelenica, srnec, zajac atď.). Podobne pietne vytvára isté „sarkofágy“ pre uhynuté zvieratá, keď ich zalieva do olova. Je to ich sochárske rekviem. Nakoniec odliol aj členov svojej rodiny v sede do betónu, vytvoriac tak trvalý archívny betónový dokument. Tieto techniky brutálnych a surových odtlačkov tiel umožňujú Zelinkovi sformovať jedinečné melancholické prostredie pamäťovej stopy. Toto konzervovanie pominuteľnej telesnosti, hoci sa vzťahuje k zvieratám, je obrátené k nám – k ľuďom.

About the artwork

“Plaster sculptures are the paintings of ephemeral beings, which have lost their natural carnality also with human behaving. Pouring a liquid plaster into the needed animal leather they are again called upon to life in a new form, forcing us to consider the internal content of things. They should remind us of the fragility and value of a life, also of this ours “. Ján Zelinka

A sculptor Ján Zelinka is a temperamental figuralist. His approach to the materials and subject matter is, however, unique on our stage. He brings the idiosyncratic link between life and death, nature and man, or the need for recycling, or revitalization of the dead bodies. In a key series *I'm looking for the essence* he “back” – casted animals into their own leather (e.g. horse, buckshin, roe deer, hare, etc.). Similarly, he reverently creates some “sarcophagi” for dead animals, when he casts them in the lead. This is their sculptural requiem. Finally, he moulded the seated members of his family in concrete, forming a permanent archive concrete document. These techniques of brutal and raw impressions of bodies allow Zelinka to form a uniquely melancholy atmosphere of the memory trace. This preservation of omissible carnality, although it relates to the animals, is directed towards us – to the people.

← Hľadám podstatu – bažant / I'm looking for the essence – pheasant; 2006; sadra liata do zvieracej kože / plaster cast into animal skin; 30 x 23 x 13 cm

Hlava / Head III; 2014; beton / concrete, 50 x 22 x 25 cm

Dokument / Document, 2016; část súsosia zo 6 figúr / part of sculpture of 6 figures;
betón / concrete; 1 figúra cca / 1 figure app. 120 x 60 x 60 cm

Vlasta Žáková

***1981**

→ CV str. / p. 115

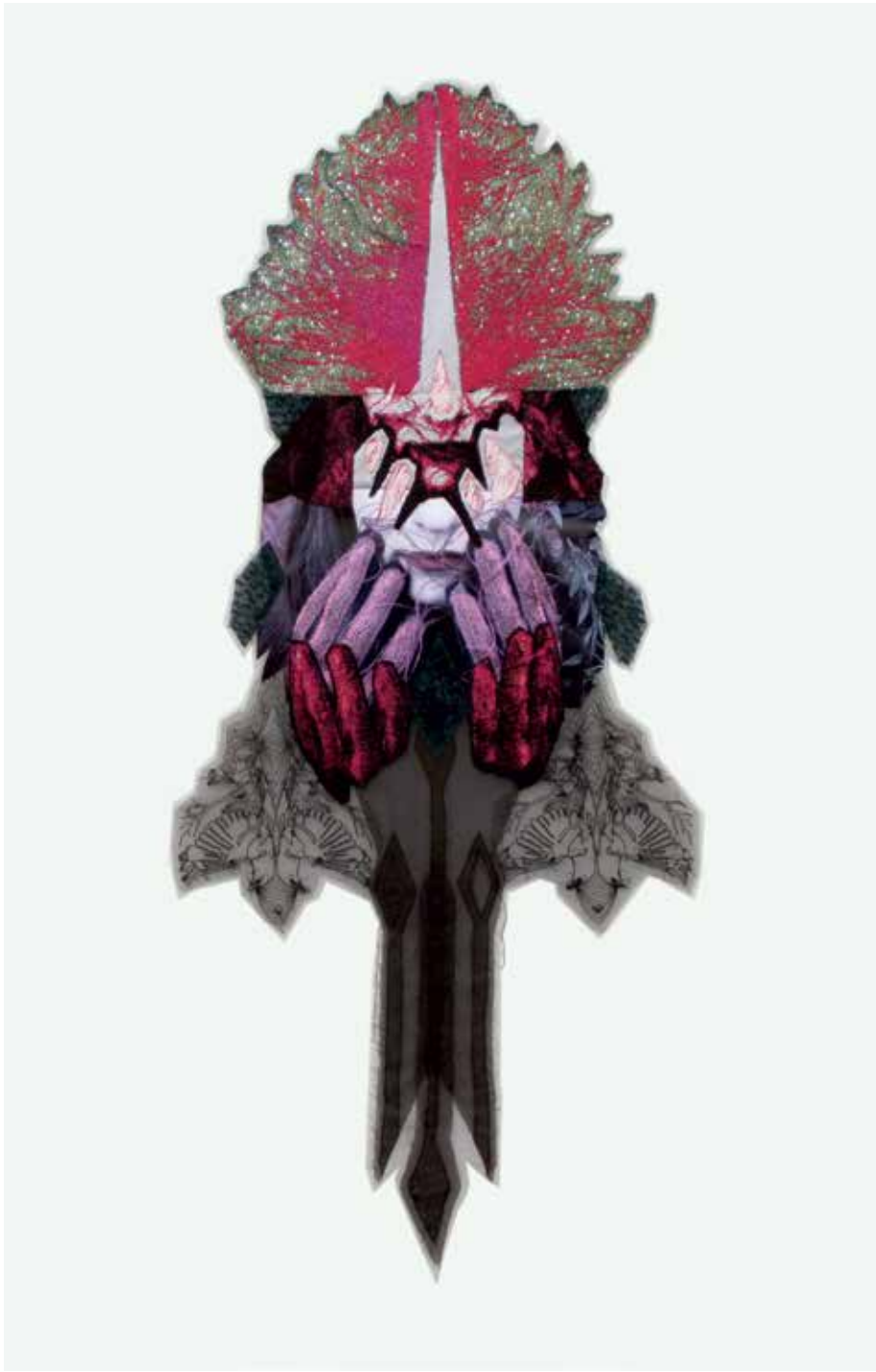
O tvorbe

V tvorbe autorky je dôležité médium – dlhodobo sa venuje voľnej tvorbe v textile, od textilných reliéfov s niťokresbou, cez digitálne výšivky až po imaginárne prostredia mäkkých plastík s UV svetlom. Žáková sa zafixovala na scéne rozsiahlym cyklom *Party* – reliéfy a motívy nekonečných tančiekov, bujarých večierkov mladistvých s nadmierou alkoholu a sexuálnych výziev. Postupne pribudli mäkké textilné plastiky takmer v životnej veľkosti – ľudí skôr po veľkej párty, zatlačených do kúta svojej osamelosti – sediach, plačúcich so psíkom, fajčiacich, čo „keď sa zdvihnú, pôjdu domov“. Ide často o sklesnuté, clivé až desivé, či hororové výrazy týchto figúr a figuriek tohto sveta. Toto vykročenie do priestoru, vstup do 3D sveta prinieslo Žákovej aj posun k vytváraniu oživených figurálnych prostredí, k pohybu a fashion performance – k osobitej „pohyblivej soche“. V posledných prácach autorka rieši tragickú skúsenosť straty nenarodeného dieťaťa v podobe tmavých zahustených lesných krajín a kvetinových výšiviek v kombinácii s fotografiou.

About the artwork

In the artwork of author a medium is similarly important – in long term, she is dedicated to the free creation in textiles – from textile embossments with yarn-drawing, through digital embroidery up to the imaginary backgrounds of soft sculptures with UV light. Žáková has firmly fixed herself on the stage with an extensive cycle of *Party* – some reliefs and motifs of endless dances, hilarious dinner parties of the young with super-abundance of alcohol and sexual challenges. There were gradually added some soft textile sculptures nearly life-sized – of people almost after the big party, pushed to the corners of their loneliness – sitting, crying with dog, smoking, who “when they rise, they will go home.” These are often depressed, dumpish up awesome, or horror expressions of these figures and figurines of this world. This stepping out into space, entry into the 3D-world has brought to the author also the shift to the creation of the living figural environments, to the movement and fashion performance – to a specific “moving statue”. In recent works, the author solves the tragic experience of the loss of the unborn child in the form of a dark concentrated forest landscapes and flower embroidery in combination with photography.

← Z inštalácie v Galérii umelcov Spiša, zľava / From installation in the Gallery of Spiš Artists, from the left:
Pes / Dog; 2009; mäkká plastika (textil, kožušina) / soft sculpture (textile, fur)
Plačúca / The Crying one; 2010; mäkká plastika (textil) / soft sculpture (textile)

V stromoch / In the trees 1; 2018;
digitálna výšivka, textil / digital embroidery, textile; 45 x 100 cm

Z inštalácie v Galérii umelcov Spiša / From installation in the Gallery of Spiš Artists:
Milosrdné sestry / Merciful sisters; 2014; textil, ručná výšivka / textile, hand embroidery

REFLEXIE

REFLECTIONS

- 84 **Regióny a radiály alebo centrá verzus periférie /
Regions and Radials or Centres versus Peripheries**

Silvia L. Čúzyová

- 94 **Forma nasleduje risk /
A form follows risk**

Katarína Bajcurová

- 106 **Kriticky o Sochobraze /
Critically about Pictosculpture**

Lenka Králová

Vo výstavnom priestore Galérie umelcov Spiša / At the exhibition in the Gallery of Spiš Artists;
vzadu maľby od / in the back paintings by Lucia Dovičáková, vpredu dielo od / in the front artwork by Viktor Frešo

Regióny a radiály alebo centrá verzus periférie

Možnosti a nemožnosti

Pri príležitosti výstavy *Mal'bou vanie, sochou mrazí...* (slovenský sochobraz) v Galérii umelcov Spiša, som bola priateľsky vyzvaná kurátorom Vladom Beskidom napísať pár riadkov o aktuálnej situácii v slovenskom výtvarnom umení. V rámci dostupného času som o tom intenzívne premýšľala, ale priznám sa, neviem podať zásadné svedectvo o tom, aká situácia na slovenskej výtvarnej scéne aktuálne je, hoci so záujmom sledujem jej vybrané fragmenty – inštitúcie, osobnosti, akcie, publikácie, názory. Tiež som s doterajšou skúsenosťou historika umenia a kultúry nadobudla presvedčenie, že o podobách „celkov“ je s dlhodobejšou platnosťou možné hovoriť až s určitým časovým odstupom, až keď sa veci pominuteľné vytratia a zotrávajú len hodnoty stálejšie a trvanlivejšie. Na druhej strane však viem, že dejiny píšú ľudia a za výdatnej asistencie šťasteny, ktorá rozhoduje o tom, čo sa zachová a čo sa „v prach obráti“, takže myslím, že rovnako dôležité je podávať no a v budúcnosti potom so šťastím nachádzať bezprostredné „dobové svedectvá“, približujúce práve to prchavé a špecifické dobové čaro a náboj aktuálneho okamihu. Trpezlivým čitateľom preto ponúkam nasledujúcu úvahu...

Regióny

Milý čitateľ rozvinutého a pokrokového zajtrajška si už určite nespomenie, akýže to mohol byť „problém“ s regiónmi v našom časopriestore, keďže tieto oblasti budú v budúcnosti „fičať na plné obrátky“ a úspešne konkurovať domácim centrá. V našom aktuálnom čase však regióny, presnejšie regionálne kultúrne centrá, práve začínajú výraznejšie akcelerovať – nie po prvýkrát, a dúfam, že nie naposledy... Regionálna kultúra sa konečne dostáva pod drobnohľad verejnosti (odbornej a verím, že trochu i laickej). Je požadovaná kvalita a zodpovedná odborná práca, transparentné a adekvátne slušné prístupovanie k zdrojom, finančným aj ľudským, sleduje sa korektné obsadzovanie i neobsadzovanie pozícií relevantnými odborníkmi. Pomaly, ale iste už neradi vidíme „súkromníčenie“, „kamarátšafy“, alebo suplovanie neschopnosti a nedostatčnosti, arogantnými a nekritickými ambíciami. (Áno, okrem iného je to aj preto, že my, pracovníci s relevantným humanitným vzdelaním, máme o platenú prácu večnú núdzu, napriek existencii početných kultúrnych inštitúcií, rôznych zameraní a kvality.).

Regióny silnejú a emancipujú sa. Vznikajú nové záujmové zoskupenia „na zelenej lúke“, ale rovnako fandíme aj kamenným regionálnym inštitúciám s „bojujúcimi“ odbornými pracovníkmi, ktorí sú kompetentní a nenechajú

Regions and Radials or Centres versus Peripheries

Options and Impossibilities

On the occasion of the exhibition *Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture... (Pictosculpture)* at the Gallery of Spiš Artists, I was friendly challenged by its curator Vlado Beskid to write a few lines about the current situation in Slovak fine arts. Within the time available, I intensely thought about this, but I avow myself I cannot submit any essential testimony about how the situation on the Slovak fine-art scene currently is, although I watch with interest its selected fragments-institutions, personalities, events, publications, and views. I also have acquired with the current art and culture historian experience the belief that about the forms of “wholes” one can with a longer term effect talk only with the benefit of hindsight, when ephemeral things dodge out and there retained only the values more stable and more durable. On the other hand, however, I know that the history is written by people, and with substantial assistance of fortune, which decides what to be kept and what “turns to dust”, so I think that it is equally important to present so then in the future with luck open up some imminent “contemporary testimonies”, approaching just this evanescent and specific contemporary enchantment and shot-shell of the topical moment. I offer to patient readers, therefore, the following thoughts...

Regions

Dear reader of a developed and advanced tomorrow will surely not recall, what-about it might be a “problem” with the regions in our space-time, whereas these areas will be in the future, “whizz at full speed” and successfully compete with domestic centres. In our current time, however, regions, rather regional cultural centres, are just beginning to accelerate more markedly – not for the first time, and I hope not for the last one... Regional culture is finally getting under the glare of the public (professional and I believe that a little also laical one). There is required a quality and a responsible professional work, transparent and adequately proper approach to the resources both financial and human, it is monitored the correct occupying and non-occupying the positions with some relevant professionals. Slowly but surely we already do not like to see the “privatization”, “friendships”, or the substitution of incompetence and inadequacy with arrogant and non-critical ambitions. (Yes, among other things, this is also because we, the workers with the relevant humanitarian training, have a perpetual hardship with a paid job, despite the existence of numerous cultural institutions of different activity focus and quality.)

sa už len tak potichu odvolať. Svoju revoltu prejavujú v činorodej práci, namierenej proti zaužívanej mľandravosti, pohodlnosti a dlhoročnému mŕtvoločnému stereotypu kultúrnej „prevádzky“ u nás. Situácia sa samozrejme na rôznych miestach líši.

Aj keď sú u nás galérie a galerijné priestory múzeí dominantne zamerané na výstavné, prezentačno-edukatívne aktivity, už nie je žiadnou raritou mať pracovníka na galerijnú pedagogiku a doplnkové činnosti, lákajúce rôzne vekové a záujmové skupiny návštevníkov na opätovnú návštevu galérie, nie len dvakrát za život, a to v detstve povinne so školou, a potom ešte raz už s vlastnými deťmi. Niekde myslím majú aj pracovníka zameraného na vyhľadávanie finančných zdrojov, alebo zmysluplnú a efektívnu propagáciu aktivít inštitúcie. Experimentovanie je stále skôr výnimkou, a keď už, tak skôr záležitosťou centier. Zahraničná účasť umelcov je opatrná, a naozaj len malá množinka súkromných galérií (v regióne myslím len jediná), robí „umelecký servis“ blížiaci sa západnému galerijnému štandardu.

Hocikedy sa aj v regiónoch robia na naše pomery kvalitné výstavy, pri troche šťastia, alebo snahy organizátorov, majú aj lokálne publikum a bratislavská návštevnícka letka to nemusí suplovať – čo sa deje často v miestach kde je práve v kurze dovolenkať. (Našťastie turizmus po krásach Slovenska bol túto sezónu vysoko v kurze.). Mimochodom, to bolo polovicou úspechu a toho čo perfektne zafungovalo aj v našich *Rožňavských radiálach*: umelecké a intelektuálne zážitky pre divákov a zážitkový turizmus v jedinečnom kraji pre vystavujúcich.

Radiály

Poznámka pod čiarou ako dodatok k mojej kompetencii a vlastnému pôsobeniu v regiónoch. Niekoľko rokov (2013 – 2017) sme sa spolu s manželom, kolegom, spolukurátorom, a zapáleným „domácom“ jaskyniarom Norom Lackom, venovali okrem voľnočasového jaskyniarčenia v Slovenskom Krase a povinnej starostlivosti o rodinný vinohrad na Soroške, aj pomerne intenzívnemu organizovaniu výstav súčasného umenia v rožňavskej galérii (v galérii Baníckeho múzea v Rožňave). Odkrútili sme päť ročníkov cyklu výstav súčasného umenia pre mesto Rožňava, s názvom *Rožňavské radiály*, v rámci ktorého sme ako kurátorská dvojica, pripravili pre rožňavskú verejnosť viac ako 20 výstav, prednášok a ďalších sprievodných podujatí a predstavili tvorbu nemenej než 50 súčasných umelcov, umenovedcov a kurátorov (osobne alebo dielami tu boli zastúpení: Erik Šille, Dávid Baffi, Vlasta Žáková, Róbert Makar, Rastislav Sedlačík, Kateřina M. Václavková, Adam Szentpétery, Ján Vasilko, Peter Králik, Ľuba Belohradská, Daniel Fischer, Martin Špirec, Rastislav Podhorský, Jana Geržová, Enrik Bistika, Peter Barényi, Pavlína Fichta Čierna, Nora Ružičková, Kassaboys, Ivana Komanická v prvom ročníku. V ďalších potom Palo Bradovka, Stanislav

The regions grow stronger and emancipate. There are formed some new “green fields” groupings of interest, but we are also fun of the regional stone institutions with some “fighting” professionals who are competent, and do not let them just so quietly withdraw. They demonstrate their rebellion in the vigorous work aimed against exerted wishy-washy-ness, cushiness, and long-term deadly stereotype of the cultural “operation” by us. The situation is of course different in different places.

Even whilst there exist some of our galleries and museums dominantly focused on exhibitory and presentation-educational activities, there is no longer a rarity to have the worker for gallery pedagogy and some complementary activities tempting different age and interest groups of visitors to revisit this gallery, not just twice in a lifetime, namely mandatory with the school in childhood, and then once again with already their own children. Sometimes I think they also have a worker focused on finding financial resources, or on a meaningful and effective promotion of activities of this institution. Experimentation is still an exception, and if so, it is rather a matter of the centres. Acquisition of abroad artists is cautious, and really only a little ensemble of private galleries (I think the only one in the region), make “art service” approaching to the western gallery standard.

At any time, even in some regions there are made some exhibitions of quality considering our conditions, with some happiness, or the efforts of the organizers, they also have a local audience, and it need not be substituted by a visitors’ air-squadron of Bratislava – what is happening often in places where it is currently in the course of holiday making. (Fortunately, tourism for the beauties of Slovakia was high in the course in this season.) By the way, this was half of the success and what perfectly functioned also in our *Rožňava radials*: art and intellectual experiences for audiences and adventure tourism in a unique region for the exhibitors.

Radials

Scholium as a supplement to my competence and my own functioning in the regions. For several years (2013 – 2017) I together with my husband, colleague, co-curator, and avowed “home” speleologist, Noro Lacko, spent in addition to the leisure covering in Slovak Karst and obligatory diligence on the family vineyard at Soroška, also to relatively intensive organising of contemporary art exhibitions in Rožňava Gallery (Gallery of the Mining Museum in Rožňava). We served a five year cycle of exhibitions of contemporary art for the city of Rožňava, called *Rožňava Radials*, in which we, as a curator’s pair, prepared for the Rožňava public more than 20 exhibitions, lectures and other events, and presented the artwork of no less than 50 contemporary artists, art-historians and curators (in person or by proxy here were represented:

Stankoci, Jozef Danglár Gertli, Branislav Novotný, András Cséfalvay, Erik Binder, Erik Sikora, Martin Piaček, Shooty, Laco Teren, Ján Kralovič, Dominik Hlinka, Ján Kekeli, Štefan Papčo, Daniela Čarná, Ladislav Čarný, Dežo Tóth, Peter Kalmus, Peter Roller, Ján Hoffstädter, Ján Zelinka, Marián Straka, Anton Čierny, Milan Bočkay, Rudolf Fila, Kveta Fulierová, Júliu Koller, Jozef Jankovič, Michal Kern, Vladimír Kordoš, Martin Knut, Stano Masár, Roman Ondák, Juraj Meliš, Eva Cisárová - Mináriková, Vladimír Popovič, Peter Rónai, Veronika Rónaiová, Rudolf Sikora, Ľubo Stacho, Eموke Vargová, Michal Kern, Peter Mezei, Juraj Gábor, Lucia Papčová, Lucia Dovičáková, Lucia Fabová, Lucia Tallová, Markéta Nováková, Mira Podmanická, Monika Pascoe Mikyšková, Ivana Šáteková, Kristýna Španihelová, Michal Havran, Petra Hanáková a Anča Daučíková. Snáď som na nikoho nezabudla, ale je to bohužiaľ možné...).

Piatym ročníkom to vošlo do svojho veľkého finále, pre nás aj na hranicu našich fyzických možností. Ako povestná čerešnička na torte predstavila posledná piata radiála tvorbu mladého, ambiciózneho maliara Andreja Dúbravského (1987), ktorý si prizval hosťa, japonského maliara žijúceho v New Yorku Ryosuke Kumakuru (1981). V Rožňave sa zišli diela z Berlína a New Yorku a nielen symbolicky, ale aj faktograficky naplnili hlavný cieľ radiál – prepájať centrá a periférie.

Aby to celé viac a nielen po odbornej stránke, bavilo nás aj našich umeleckých návštevníkov, prípravu výstav vždy sprevádzali voľnočasové aktivity (tzv. zážitková turistika), zvolená podľa dostupného času, ročného obdobia, kondície, odolnosti a veku návštevníka, tiež podľa vyspelosti a disciplinovanosti prítomných umeleckých potomkov a pod. Naše výlety tak variovali v náročnosti – od pohodlnej prechádzky od auta k Babskej diere a Silickej ľadnici – cez náročnejšiu Sokoliu skalu – odvážnych sme poslali do Krásnohorskej jaskyne a najodvážnejších vzali trochu sa zašpiniť do “naozaj divokej” jaskyne Líščia diera. Musíme priznať, že sme boli svedkami vecí prekvapivých až nevídaných, najmä ako sa ľudia mestského typu radostne “ráchajú v blate”, alebo presvedčení “klaustrofobici” entuziasticky narazia prilbu a vyrazia smer jaskyňa. Celé naše snaženie, a osobne myslím, že aj vďaka “adrenalinovej nadstavbe” pre našich hostí – vystavujúcich umelcov a prednášajúcich umenovedcov (no isteže aj pre kvalitu pripravených výstav), malo nečakane veľký ohlas. Jaskyne sa stali v bratislavskej umeleckej komunite akýmsi exotickým trendom, a dodnes sa nám ľudia hlásia na výlety, hoci vo výstavách v Rožňave už nepokračujeme.

Čo sme sa týmto „empirickým výskumom“ v teréne naučili? Veľmi veľa a na vlastnej koži. Napríklad aké strašné je mať zlého šéfa. Aké skvelé je mať šikovných a ochotných kamarátov a spolupracovníkov. Aké je ľahké upútať pozornosť divákov, verejnosti, ale aké ťažké je udržať si ju... Najdôležitejším zistením však bolo to, čo možno iní dopredu vedeli, ale my by sme ich rečiam

Erik Šille, Dávid Baffi, Vlasta Žáková, Róbert Makar, Rastislav Sedlačík, Kateřina M. Václavková, Adam Szentpétery, Ján Vasilko, Peter Králik, Ľuba Belohradská, Daniel Fischer, Martin Špirec, Rastislav Podhorský, Jana Geržová, EnrikBistika, Peter Barényi, Pavlína Fichta Čierna, Nora Ružičková, Kassaboys, Ivana Komanická v prvom ročníku. V ďalších potom Palo Bradovka, Stanislav Stankoci, Jozef Danglár Gertli, Branislav Novotný, András Cséfalvay, Erik Binder, Erik Sikora, Martin Piaček, Shooty, Laco Teren, Ján Kralovič, Dominik Hlinka, Ján Kekeli, Štefan Papčo, Daniela Čarná, Ladislav Čarný, Dežo Tóth, Peter Kalmus, Peter Roller, Ján Hoffstädter, Ján Zelinka, Marián Straka, Anton Čierny, Milan Bočkay, Rudolf Fila, Kveta Fulierová, Júliu Koller, Jozef Jankovič, Michal Kern, Vladimír Kordoš, Martin Knut, Stano Masár, Roman Ondák, Juraj Meliš, Eva Cisárová – Mináriková, Vladimír Popovič, Peter Rónai, Veronika Rónaiová, Rudolf Sikora, Ľubo Stacho, Eموke Vargová, Michal Kern, Peter Mezei, Juraj Gábor, Lucia Papčová, Lucia Dovičáková, Lucia Fabová, Lucia Tallová, Markéta Nováková, Mira Podmanická, Monika Pascoe Mikyšková, Ivana Šáteková, Kristýna Španihelová, Michal Havran, Petra Hanáková a Anča Daučíková. Perhaps I did not omit someone, but it is unfortunately possible...).

With the fifth annual it has passed into its big finale, for us at the threshold of our physical capabilities. As a famous little cherry on the cake, the last fifth radial presented the art-making of a young ambitious painter Andrej Dúbravský (1987), who invited his guest, Japanese painter living in New York City, Ryosuke Kumakura (1981). In Rožňava there came together the art-works from Berlin and New York, and not only symbolically but also factually they met the main goal of radials – to link centres and peripheries.

With the view of this all more and not just with professional aspect, entertained us and our artistic visitors, the preparation of exhibitions has always been accompanied by some free-time activities (the so-called adventure tourism), chosen according to the time available, the season, fitness, endurance and age of the visitor, also according to the maturity and the orderliness of the present artistic descendants, etc. Our trips were so varied according their severity – from comfortable walking from the car to Babská diera and Silická ľadnica caves – through more exacting Sokoliaska laview – the braver ones were sent to Krásnohorská cave and the bravest were taken to stain a bit inside a “really wild” cave Líščia diera. We have to admit that we were witnessed of things through surprising to unseen, especially as the people of the city were joyfully “crushing in the mud”, or convinced “claustrophobians” zealously hit the helmet and set out for the direction of the cave... All our entire endeavour, and I personally think that also thanks to “adrenaline superstructure” of our guests – the exhibiting artists and presenting scholar of fine-art scholars (well of course, also the quality of ready-made exhibitions), had an unexpectedly

aj tak neuverili – že regióny, každé mesto, kľudne aj každá obec najviac potrebujú práve tých svojich ľudí, vlastných odborníkov, nadšencov, vizionárov, manažérov, „exotov“, či už rodených alebo udomácnených, ktorým nevadí vytŕčať z davu, tvrdo makať pre dobrú vec a robiť veci inak ako bolo alebo je zaužívané. Na dialku sa to dlhodobo, ako sa vraví – trvalo a udržateľne – suplovať prosto nedá.

Iste pri každom návrate na svoju rodnú perifériu (napríklad po výlete do Prahy alebo Viedne) premýšľam, že centrá ponúkajú mnohé neodolateľné lákadlá, v kultúrnej aj inej oblasti (aj keď hektické životné tempo, neustály stres a preplnenosť k nim, aspoň pre mňa, nepatria). Kto ale urobí v regiónoch všetku tú nevyhnutnú prácu, ktorá povedie k ich kultúrnej emancipácii, ak nie my, domáci a regionálne príslušní?!

Prípadová miništúdia

Na záver jeden príklad zo susednej Českej republiky, na ktorom sa mi čerstvo podarilo pochopiť a overiť si možnosti a nemožnosti, zákonitosti a súvislosti, silu a dôležitosť rozhodnutia jednotlivca – odborníka pôsobiaceho v regióne. Úspešným prípadom ako za nie menej ako 20 rokov sústredenej zaujatej práce, dotiahnuť neznámu regionálnu kultúrnu inštitúciu medzi najzaujímavejšie galérie v republike, s medzinárodným výstavným programom aj ohlasom, je Dům umění České Budějovice – Galerie současného umění a architektury. Ide o mestskú galériu typu „Kunsthalle“, ktorá nemá vlastné zbierky a realizuje len krátkodobé výstavy.

Ústrednou postavou je tu pôvodom domáci a v regióne celoživotne – napriek ponukám – pôsobiaci Michal Škoda, ktorý je nielen uznávaným vizuálnym umelcom, ale v rámci galérie podáva mimoriadny výkon aj ako manažér, kurátor, fundraiser, PR manažér, architekt výstav (náročné interiérové alebo stavebné premeny priestoru pre potreby výstavy sú tu samozrejmosťou), a vo svojich erudovaných textoch aj teoretik umenia a architektúry. Do galérie nastúpil v roku 1997 a dnes je z nej inštitúcia na najvyššej kvalitatívnej úrovni, ktorá prináša svojmu publiku, hoci v regióne, umelcov prvej ligy. Aktuálne končí výstava izraelského sochára Nahuma Teveta a na rok 2019 má už česko-budejovický Dům umění fixne na programe výstavu britského sochára Sira Anthony Gormleyho, belgického fotografa Dirka Braeckmana, holandského umelca a básnika Hermana de Vries. V minulosti tu vystavovali Liam Gillick, Sean Scully, Bernd a Hilla Becher, Andreas Gursky, Candida Höfer, Wolfgang Tillmans a množstvo ďalších. Pozvaní umelci si väčšinou prídu osobne obhliadnuť galériu a často vytvoria dielo priamo pre priestory Domu umenia...

Avšak aj toto lokálne centrum má nám známe „periférne“ problémy – nesympatie zo strany zriaďovateľa, bezdôvodné odvolávanie riaditeľa (našťastie neúspešné aj vďaka petícii odbornej verejnosti), nepriateľstvo lokálnej

big response. The caves have become a kind of exotic trend in the Bratislava artistic community, and to this day people apply for trips at us, although we already do not go on with exhibitions in Rožňava.

What we have learnt with this “empirical field research”? Very much and on our own skin. For example, how terrible it is to have a bad boss. How great it is to have smart and willing friends and colleagues. How it is easy to captivate the attention of viewers, of the public, but how hard it is to sustain it... The most important finding, however, was what others may know in advance, but we would still have not believed their talks – that regions, every city and still also every municipality most need just those of their people, their own experts, enthusiasts, visionaries, managers, “exotic men” whether native or naturalized ones, which does not bother to stand out from the crowd, to beaver away hard for a good cause and do things differently than it has been, or is implied. To do it long remote, as it says – permanently and sustainably – simply cannot be substituted.

Surely, at every comeback to my native periphery (such as after a trip to Prague or Vienna), I’m thinking that the centres offer many irresistible enticements, in cultural and other areas (although the hectic pace of life, the constant stress and overcrowding do not belong to them, at least for me). Who will do all the necessary work in the regions that will lead to their cultural emancipation, if not us, domestic and regionally relevant ones?!

Case Ministudy

Finally, one more example of the neighbouring Czech Republic, where I was freshly able to understand and verify the options and impossibilities, patterns and connections, strength and importance of the determination of an individual – an expert operating in the region. Gallery of Contemporary Art and Architecture at the House of Art in České Budějovice is a successful case how, for not less than 20 years of concentrated captivated work, to make quite a name of an unknown regional cultural institution among the most interesting galleries in the republic, with the international exhibition program and also the response. This is an urban gallery of type “Kunsthalle”, which does not have its own collections and makes only temporary exhibitions.

The central figure here is a native and in region lifetime – despite bids – active Michal Škoda, who is not only a recognized visual artist, but in the context of the gallery he serves an extraordinary performance as a manager, curator, fundraiser, PR-manager, architect of exhibitions (demanding interior or building space conversions for the exhibitions purposes there are matters of course here), and with his erudite texts also an art and architecture theorist. He joined the gallery in 1997 and today this is an institution of the highest quality that brings to its audience, though in the region, some artists of the first league.

umeleckej scény, ktorá kvôli vysokým kritériám nedostáva výstavný priestor, malý záujem laickej verejnosti, a tiež nepochopiteľný nezáujem verejnosti odbornej a médií... Michal Škoda však dobrovoľne vstúpil do ďalšej dekády svojho pôsobenia v Budějoviciach a (možno opäť príznačne pre regióny) zotráva naďalej so slovami: „Myslím, že i v regionu je po všetkých stránkach dôležitá kvalita, nebo aspoň snaha o ní...“

Silvia L. Čúzyová,
historička umenia, 2018

The current exhibition of Israeli sculptor Nahum Tevet ends, and for the year 2019 the České Budějovice's House of Art has already put on its programme the exhibition of British sculptor Sir Anthony Gormley, a Belgian photographer Dirk Braeckman, Dutch artist and poet Herman de Vries. In the past, there exhibited Liam Gillick, Sean Scully, Bernd and Hilla Becher, Andreas Gursky, Candida Höfer, Wolfgang Tillmans, and more of others. These invited artists have mostly come in person to have a look at the gallery and often to create some art-work directly for spaces of the House of Art...

However, also this local centre has some known to us "peripheral" issues –disliking of the founder, unjust dismissal of the director (fortunately, unsuccessful also thanks to the professional community petition), the hostility of the local art scene, which due to the high criteria are lacking in exhibition space, little interest of lay public and also not understandable lack of interest of the professional public and the media... Michal Škoda, however, voluntarily entered into the next decade of his functioning in České Budějovice and (perhaps again symptomatically for regions) still persists with his words: "I think that even in the region, the quality is important on all hands, or at least the desire of it..."

Silvia L. Čúzyová,
art historian, 2018

← Rožňavské radiály 4.01: Slušné dievčatá sa nepozerajú; 2016; Lucia Dovičáková; kurátorka Silvia L. Čúzyová. Výstavný priestor Galérie Banického múzea v Rožňave. / Rožňava Radials 4.01: Decent girls don't look; 2016; Lucia Dovičáková; curator Silvia L. Čúzyová. The space of exhibition in the Gallery of Mining Museum in Rožňava.

Forma nasleduje risk

Definovať podobu sochy v postmediálnej situácii nie je ľahké¹. Ako vizuálna a haptická metafora pre súčasné životné pocity dostáva viacero podôb, pričom je jej cudzia kategória štýlu. Časť tvorcov stále uvažujúcich v materiáli čerpá z postminimalistického slovníka neo- a postkonceptuálnych stratégií. Ich tvorbu ovplyvnila estetika „domáceho majstrovania“, po roku 2000 rozšírená v Čechách, kde sa naturalizovalo a etablovalo viacero tvorcov zo Slovenska: zosnulý Ján Mančuška, ktorý začínal ako sochár, Dušan Zahoranský, Pavla Sceranková, Tomáš Džadoň, Katarína Hládeková a ďalší. Vyznačovala sa využitím lacných „hobby“ materiálov, drevotriesky, viacerých priťahovala zničiteľnosť, nestálosť, efemérnosť materiálu, práca s odpadom, celky skladané z kusov dreva, drevotriesky, preglejky, zo sadrokartónu, z polystyrénu, pseudo-nábytok (skôr sa sledovala spochybnená forma než funkcia)².

Dušan Zahoranský (1972) popri výpovednej sile materiálu zapája do tvorby diela text. Zaujímajú ho otázky materializácie jazyka a pojmov, neologizmov, „preklady slov“ do sochársky uchopených vizuálnych foriem vo vzťahu k verejnému priestoru (*Tu a teraz*, 2008; *Metaspectiva*, 2014; *Tíseň toho namluví*, 2015), keď svoj umelecký manifest po prečítaní nechá zhorieť a vystaví ho ako sochársky artefakt (*Manifest*, 2012). Pracuje s ambivalentným významom tvarovej, materiálovej a vizuálnej informácie, s kontrastom robustnej formy a efemérneho pojmu, pričom sa vedome odvoláva na avantgardný diskurz sochy a objektu.

S priestorom a objektom zľahka a hravo pracuje **Stano Masár** (1971). Narába s ikonickými znakmi a úžitkovými formami nábytkových predmetov, ktoré znefunkčňuje, alebo realizuje minimalistické zásahy do pravých galerijných objektov či priestorov a spravidla ich kontextuálne zakotvuje. Vznikajú tak neopakovateľné inverzné, neraz paradoxne a absurdne vyznievajúce situácie určené pre ten-ktorý konkrétny priestor (*Zbierka*, 2010; *Galéria, Relokované priestory*, 2012). S motívom steny a podlahy, ale aj dverí či zástrčiek prenášaných do nových súvislostí pracoval už v deväťdesiatych rokoch Roman Ondák. Masár zneisťuje diváka, vnímanie diela posúva do „podvratnej“ roviny, kde sa vtip a irónia odkrývajú až v druhom pláne a po istej mentálnej námahe návštevníka.

–

1 Názov kapitoly cituje a čiastočne parafrázuje názov výstavy *Forma nasleduje... risk*, ktorú pripravilo Centrum pro současné umění Futura a Karlin Studios v Prahe pre SNG v Bratislave (2007, kurátori: Jana a Jiří Ševčíkovci, M. Mitášová, M. Zervan). Autori sa pokúšajú sledovať „novou vynořující se podobu sochy“ (2007. In: *Forma nasleduje... risk*. Kat. výst. Bratislava : SNG, s. 5).

2 Problém najskôr mapovala výstava NYBŮVITT. Nábytok v súčasnom umení. Synagóga GJK, Trnava (2002, kurátorky: P. Hanáková, A. Kusá).

–

A form follows risk

To define the shape of a statue in the post-medial situation is not easy¹. As a visual and haptic metaphor for current living feeling sit received various forms, while the category of a style is strange for it. A part of the art-makers still thinking in the material, draws from the post-minimalistic dictionary of neo-and post-conceptual strategies. Their creation has been influenced with the aesthetics of "home mastery", after the year 2000 spread in Czechia, where number of art-makers from Slovakia have been naturalized and specialised: deceased Ján Mančuška, who started out as a sculptor, Dušan Zahoranský, Pavla Sceranková, Tomáš Džadoň, Katarína Hládeková, and others. It was characterized by the use of cheap "hobby" materials, chipboard; some of them were attracted with destructibility, volatility, ephemerality of material, with work with waste, wholes stacked of pieces of wood, chipboard, plywood, plasterboard, polystyrene, pseudo-furniture (there was rather regarded the questioned form than the function)².

Dušan Zahoranský (1972) in addition to the predicative strength of the material, involves in his creation of art-works a text. He is interested in the issues of materialization of language and concepts, neologisms, "translations of the words" in the sculpturally seized visual forms in relation to the public space (*Here and now*, 2008; *Metaspectiva*, 2014; *The distress talks a lot*, 2015), when he leaves to burn away his artistic manifesto after reading and exposes it as a sculpture artefact (*Manifest*, 2012). He works with the ambivalent importance of shape, material and visual information, with contrast of the robust form and ephemeral concept, while knowingly refers to an avant-garde discourse of a statue and an object.

Stano Masár (1971) works with space and object easily and playfully. He handles with the iconic marks and utility forms of furniture objects that he inactivates, or implements some minimalistic interventions into real gallery objects or premises and generally he anchors them contextually. Thus there arose unrepeated inverse, not once paradoxically and absurdly resounding situations designated for the particular space (*Collection*, 2010; *Gallery, Relocated spaces*, 2012). With the motive of wall and floor, but also some doors or plugs transferred to new contexts, Roman Ondák had already worked in the 1990s. Masár insures a viewer; he shifts the perception of an art-work into a "subversion" plain, where the wit and irony are opened up already in the second plan, and after some mental exertion of the visitor.

From time to time also two enfant terribles of contemporary Slovak scene "get bogged down" into the issue of sculptor's felt object. The first one is **Erik**

Do problematiky sochársky cíteného objektu z času na čas „zabrdnu“ aj dvaja *enfants terribles* súčasnej slovenskej scény. Prvým je **Erik Binder** (1974), radikálny a hyperkreatívny multižánrista, ktorý sa programovo venuje prieskumu i stieraniu hraníc medzi tzv. vysokým a nízkym umením, ale aj medzi starými a novými médiami (re-mixu). Intuitívne a hravo narába s prvkami odpadovej a konzumnej kultúry. Sochy, objekty a inštalácie vytvára z pet fliaš rovnako ako z elektrických káblov, predlžovačiek a zástrčiek (*Elektroinštalácia*, 2005) či kreslením drôtom v priestore (*Young Ing. Jung*, 2013; *Pohyb telies v karteziánskom svete*, 2013 – 2014). Pokúsil sa tiež o topologický výskum priestoru ako matematickej štruktúry, pričom využil transformáciu starej drotárskej techniky. Vznikli tak „úsporné, uzavreté záznamy na pomedzí skice a sochy, ktorých jediným stavebným materiálom je čistá, v priestore ukotvená línia... priestorové kresby, cez ktoré môže vietor fúkať (E. B.)“.³

Viktor Frešo (1974), školením sochár, označovaný aj za „intermediálneho sochára“⁴, sa podobne pohybuje na mediálne otvorenom poli umenia, kde mu nič nie je cudzie a všetko zakázané je dovolené. Po roku 2000 sa venoval tvorbe minimalistických objektov, využíval prefabrikované prvky (pneumatiky, okná, dvere, palety), ktoré spájal do dômyselných, ale funkčne nelogických a hlavne absurdných zostáv. Ich ambivalentnosť sa prejavovala aj tým, že boli zvláštne „estétske“. Frešo trval na ich artistnej forme, a tak svojím spôsobom celkom sofistikovane a zámerne získavali mimikry umeleckého diela (*Trenažér nosiča aparatury*, 2000; *Tak tomu hovorím Socha*, 2007; *Kufrík, Pneumatika, Okno, Komatexová platňa*, 2008). Ako je uňho zvykom, dokázal ich „okoreniť“ miestami až provokatérskou dávkou humoru a odstupu.

Michal Moravčík (1974 – 2016) cez staré nájdené nábytkové objekty a ich zostavy (s viditeľnou stopou času i socialistickej retroestetiky), ktoré rôznym spôsobom pretváral, skladal, deštruoval i dekonštruoval, resp. dopĺňal anglickými textami, dvojznačnými politickými proklamáciami (často to boli citáty Noama Chomského) reagoval na súčasnú situáciu postsocialistických krajín (*Kvety*, 2003; *Ktorý nacionalizmus je lepší*, 2003; *Internal Affairs*, 2003). Nábytky ako svojbytné nosiče informácie verejných i súkromných príbehov mali predovšetkým zneistiť diváka, resp. provokovať na premýšľanie. Aj **Marek Kvetan** (1976), prototyp súčasného multimediálneho umelca, pracuje s vychýleným významom objektu, obťažkaným sčasti socialistickou minulosťou, sčasti súčasným konzumným meštiackym vkusom a hromadí zostavy z nábytku, riadu, kníh. Zvukovo-svetelný objekt *Carpet* (2008) prehráva komerčnú elektronickú

3 GAŽOVIČOVÁ, N. 2014. Erik Binder. Same Same, But Different. Kat. výst. Bratislava : Aukčná spoločnosť SOGA nepag.

4 BESKID, V. 2012. Viktor Frešo. Bratislava : FIDAT, nepag.

Binder (1974), a radical and hyper-creative multi-genre painter, which is programmatically dedicated to the research and wiping the borders between the so-called high and low art, but also between old and new media (of re-mix). He intuitively and easily manipulates with the elements of the waste and consumerist culture. He creates statues, objects and installations from PET-bottles as well as electrical wires, extensions and plugs (*Electrical installation*, 2005) or by drawing with a wire in space (*Young Ing. Jung*, 2013; *The movement of elements in the Cartesian world*, 2013 – 2014). He tried also topological research of a space as a mathematical structure, while he used the transformation of the old tinker techniques. Thus arose “saving, closed records at borderland of sketch and statue, of which the only building material is a clean, in a space anchored line... spatial drawings, the wind may blow through (E. B.)”.³

Viktor Frešo (1974), a sculptor by training, also referred to as an “intermediate artist”⁴, is similarly moving in the medially open field of art, where nothing is strange to him and everything prohibited is permitted. After the year 2000 he was devoted himself to the creation of minimalist objects, using prefabricated elements (tyres, windows, doors, and pallets), that he linked to some sophisticated, but functionally illogical and especially absurd arrangements. Their ambivalence was manifested also by the fact that they were a special “aesthetic”. Frešo insisted on their artist’s form, so in a way, they got quite sophisticated and deliberately a mimicry of an artistic work (*Simulator of apparatus carrier*, 2000; *So I call it the Statue*, 2007; *Case, Tyre, Window, Comatex plate*, 2008). As it is customary for him, he managed to “spice up” them – sporadically up with some provocateur dose of humour and conveyance.

Michal Moravčík (1974 – 2016) through some found old furniture objects and their arrangements (with a noticeable trace of time and of the socialist retro-aesthetic), that he in different ways composed, destroyed and deconstructed, respectively complemented with some English texts, ambiguous political proclamations (these were often quotes of Noam Chomsky) he responded to the current situation of the post-socialist countries (*Flowers*, 2003; *Which nationalism is better*, 2003; *Internal Affairs*, 2003). The furniture as peculiar carriers of information both public and private stories should primarily make a viewer doubtful, or to provoke him to thinking. Also **Marek Kvetan** (1976), a prototype of the contemporary multimedia artist, works with the biased meaning of the object, laden in part with socialist past and partly with of consumer burghers’ taste and accumulates the arrangements of furniture, dishes, books. Sound-light object *Carpet* (2008) plays commercial electronic oriental music that is reflected in the “discotheque” game of lights built in scrolled carpet. Trophy antlers *Trophy* (2009) instead of towering on the wall, is “flatty” hanged on it (we can perceive this art-work as an “inverted” gesture to the Laubert’s object *Deer of a series of New nature*, 1994). It comes to him about “the

orientálnu hudbu, ktorá sa odráža v „diskotékovej“ hre svetiel vmontovaných do zvinutého koberca. Trofejné parožie *Trophy* (2009) namiesto toho, aby sa hrdo týčilo na stene, na nej „splasnuto“ visí (dielo môžeme vnímať ako „obrátene“ gesto k Laubertovmu objektu *Jeleň zo série Nová príroda*, 1994). Ide mu o „vytvorenie série reverzných momentov a situácií – hybridných objektov a inštalácií s istou dávkou irónie, absurdity a prekódovania kontextov“⁵ (*Vertikál, Dedičstvo, Panelák*, 2012), o istý druh odstupu a skepsy, prítomnej aj v zdanlivo chladnej a vskutku nihilistickej objektovosti jeho prác.

Podobne mladší **Tomáš Džadoň** (1981) sa tiež zaoberá nedávnymi dejinami a v sochárskych formách, ktorými zväčša re-interpretuje architektúru, skúma emblematické pojmy lokálnej kultúry – „(n)ostalgický“, ale tiež polemicky sa stavia k socialistickej minulosti i národnej identite (*Ľesárske spoje*, 2006; *Správna architektúra*, 2009; Cena, 2012). Kultúrne stereotypy tematizuje fotograf a post-fluxusový akcionista **Martin Kochan** (1981), o ktorom sa dá povedať, že „sochy“ vidí takmer všade naokolo. Jedným z jeho utkvělých motívov je panelák a jeho zatepľovanie.

Martin Kochan: Antimonument. 2007

Kultúrne stereotypy tematizuje sochár, fotograf a post-fluxusový akcionista Martin Kochan, ktorý sa pohybuje medzi a naprieč rôznymi médiami. Venuje public artu – umeniu vo verejnom priestore, pričom ho zaujímajú hlavne „handicapy“ prostredia, v ktorom žije. Svoje kritické postoje zacieluje nielen na relatívne nedávnú socialistickú minulosť, ale rovnako aj na našu „kapitalistickú“ súčasnosť. Ako sám hovorí o svojej tvorbe: chce robiť angažované – spoločensky apelatívne umenie. Na jednej strane je to analytická a koncepčná práca, na druhej strane „freestylová bastardná tvorba“ šírená cez sociálne siete a internet, ktorá „osciluje akoby od monumentálneho po momentálne“. O Martinovi Kochanovi sa dá povedať, že „sochy“ vidí takmer všade naokolo, na ich zaznamenanie často využíva fotoaprát, seba samého – akčné a situačné gesto alebo nájdený predmet, ktorí sám dotvorí. Jedným z jeho utkvělých motívov sú sídliská, paneláky a ich zatepľovanie: proces vylepšovania socialistických stavieb sledoval z okna vlastnej detskej izby na sídlisku v Trnave a svoje vizuálne zážitky neskôr spracoval vo viacerých prácach. Minimalistický *Antimonument* (2007) vznikol tak, že vytvoril 1 : 1 analógiu popukaného panelu fixovaného bielym tmelom, niečo medzi abstraktnou sochou a maľbou, a napokon ho svojím umiestnením, symbolickým presunom z periférie do centra, konfrontoval so súčasným, svojou formou poklesnutým pomníkovým dielom v Trnave.

—
5 BESKID, V. Marek Kvetan: In-formátor. <http://www.gmb.sk/sk/exhibition/detail/in-formator> (videné 20. 9. 2015). Bližšie tiež: Kvetan. 2015. Kat. výst. Texty: V. Beskid, N. Gažovičová, K. Rusnáková. Bratislava: Aukčná spoločnosť SOGA.
—

creation of a series of reverse moments and situations – hybrid objects and installations with a certain amount of irony, absurdities and code-rewriting of contexts⁵ (*Vertical, Heritage, Block of flats*, 2012), about a certain type of aloofness and scepticism, present even in a seemingly cold and, indeed, nihilistic objectivity of his works.

Similarly, younger **Tomáš Džadoň** (1981) also deals with recent history and in his sculptural forms, by which he mostly re-interprets the architecture, he explores emblematic concepts of the local culture – “(n)ostalgically”, but also polemically goes against the socialist past and national identity (*Carpentry joints*, 2006; *The right architecture*, 2009; *Price*, 2012). Cultural stereotypes are made topic by a photographer and post-fluxus actionist Martin Kochan (1981), about which it can be said that he sees “statues” almost everywhere around. One of his obsessed themes there is a block of flats and its thermo-insulation.

Martin Kochan: Antimonument. 2007

Cultural stereotypes are made topic by a sculptor, photographer and post-fluxus actionist Martin Kochan, who moves between and across different media. He is dedicated to public art - art in public space, where he is largely interested in some “handicaps” of the environment in which he lives. He focuses his critical attitudes not only at the relatively recent socialist past, but also on our “capitalistic” present. As he says about his work: he wants to do – some engaged socially appellartart. On one hand, this is an analytical and conceptual work, on the other hand, the “freestyle bastard creation” disseminated through social networks and the internet, that “oscillates as if from the monumental to momentary”. About Martin Kochan, one can say that he sees the “statues” almost everywhere around, he often uses the camera for their recording, of himself – an action and situational gesture or found object, to that he puts finishing touches. One of his fixed themes are housing estates, blocks of flats and their thermo- insulation: a process to improve socialist constructions that he was watching from the window of his own children’s room in the housing estate in Trnava, and his visual experience later processed in several works. Minimalist *Anti monument* (2007) has arisen so that he created a 1:1 analogy with a cracked panel fixed with white cement, of something between an abstract statue and painting, and after all, with its location, a symbolic transfer from the periphery to the centre, he confronted it with the current, with its shape decayed piece of a monument work in Trnava. From the “Memorial of unfairly persecuted in the years 1948 – 1989” (author Tomáš Kucman) so he actually created the footstall for his work of art. The plumbless size of this critical and engaged gesture was also that he made it “illegally” without the consent of the municipal authorities. An important dimension of the Kochan’s works is the humour, the banality and some moments of rebellion (*Bog-brush*, Trnava, 2006;

Z „Pamätníka nespravodlivo prenasledovaných v rokoch 1948 – 1989“ (autor Tomáš Kucman) tak vlastne vytvoril sokel pre svoje dielo. Nezanedbateľným rozmerom tohto kritického a angažovaného gesta bolo aj to, že ho realizoval „ilegálne“ bez súhlasu mestských autorít. Dôležitým rozmerom Kochanových prác je humor, banalita i momenty rebélie (*Hajzlová kefa*, Trnava, 2006; *Horiaci smetiak – monument slobody*, Noc súčasného umenia, Košice, 2012), ktorými sa vymedzuje voči súčasnému svetu a komentuje ho.

Socha – otvorený koniec

V súčasnosti prežíva socha krízu svojho určenia aj funkcie, čo v dejinách rozhodne nie je nová situácia. Je jasné, že modernistický model sochy (u nás z objektívnych i subjektívnych príčin v porovnaní so svetom oneskorený) sa vyčerpal a nedošlo ani k jeho rovnocennej náhrade. Čoraz častejšie zaznievajú otázky, či je socha v tradičnom druhovom ponímaní ešte aktuálnym druhom umenia, alebo sa z nej onedlho stane historická záležitosť. Či a ako sa vôbec dá zladiť socio-priestorová funkcia a druhové určenie sochárstva, v diskusiách polemicky označované za „pomalé médium“, s jazykom súčasného umenia. Sme svedkami situácie, že tak verejný, ako aj súčasný galerijný priestor „stále viac zatemnený potrebami digitálneho umenia, nie je veľmi sculpture friendly“⁶. Aj to málo verejných zákaziek, ktoré sa uskutočňujú, podlieha väčšinovému mainstreamovému a pop-kultúrnemu vkusu. Socha sa tiež oveľa ťažšie realizuje v rámci zatiaľ veľmi slabých trhových vzťahov, v obchode s umením, kde súčasné maliarstvo zaznamenalo v poslednom čase síce ďalšiu, ale pochybnú „renesanciu“ (možno preto, lebo sa viac hodí na dekorovanie nákladných interiérov „nových“ Slovákov). Vyrozprávanie viac ako polstoročného príbehu slovenského sochárstva by som však chcela ukončiť vedomím istej perspektívy – sochármi, resp. dielami, čo sa svojím spôsobom vrátili k figurálnej a figuratívnej forme, k tradičnému sochárskemu žánru a materiálu, ale svojím uvažovaním tieto ustálené štruktúry inovujú a posúvajú ďalej. Do akej miery budú úspešní a nakoľko sa to bude týkať samotného sochárstva však ukáže čas.

Po roku 2006 sa skúmaniu národnej histórie a jej kontroverzných momentov začal venovať **Martin Piaček** (1972). Viaceré z jeho diel majú konceptuálny, performatívny charakter, hoci v inej časti tvorby nezaprie svoje sochárske vzdelanie (cyklus *Najväčšie trapasy slovenskej histórie*, po 2007; *Slnko národa*, 2012).

6 HANÁKOVÁ, P. 2012. In: Martin Piaček. Kat. výst. Banská Bystrica: SG, s. 43. Na krízu funkcie sochy a jej poklesnuté prejavy v životnom prostredí upozorňuje iniciatíva Verejný podstavec (2010, iniciátormi boli B. Bača, M. Moravčík, M. Piaček), public-artový projekt, ktorý je aj platformou slobodných ideí vo verejnom priestore, ale aj ďalších iniciatív či diel (I. Németh, A. Čierny, P. Kalmus). V Bratislave prebiehajúci pravidelný exteriérový výstavný cyklus Socha a objekt (od 1996, Agentúra Z) nahráva skôr klasickejšími a konzervatívnejšími polohám sochy a je kvalitatívne nevyrovnaný. Inou formou podpory rozvoja voľného sochárstva je iniciatíva SculptureLab.

Blazing garbage container – monument of freedom, Night of contemporary art, Košice, 2012), by what he delimitates himself against the present world and comments on it.

A Statue – the Open End

Currently, a statue is experiencing a crisis of both its destination and function, what certainly is not a new situation in history. It is clear that the modernist model of the statue (compared to the world, at us delayed from both objective and subjective causes) was run out and there does not happen any of its equivalent. Increasingly, there sound some questions whether the statue in the traditional generic sense is still a topical sort of art, or it shortly becomes a historical matter. Whether and how it is ever possible to harmonize the socio-spatial function and generic designation of sculpture, in discussions polemically referred to as a “slow medium”, with the language of contemporary art. We are witnesses of the situation, that both the public, as well as the contemporary gallery space “increasingly obscured by the needs of digital art, is not very sculpture friendly”⁶. Even this drob of public contracts that are carried out, are governed by the majority mainstream and pop-cultural piece of virtue. It is also much more difficult for a statue to actualize in the context of the so far very weak market relations, in the trade with art, where the current painting has experienced in recent times otherwise an another, but doubtful “renaissance” (perhaps because it is more suited for decorating the costly interiors of some “new” Slovaks). The narrative of the more than semi-centennial story of Slovak sculpture, I would, however, like to quit with the belief of certain perspective – of the sculptors, or more precisely art-works, which in a way, have returned to the figural and figurative form, to the traditional sculpture genre and material, but with their cogitation innovate and move on the established structures. To what extent they will be successful and to what extent it will concern the sculpture itself, however, time will tell.

After 2006 **Martin Piaček** (1972) started to analyse national history and its controversial moments. Several of his works are of conceptual, performance character, while in another part of his creation he do not deny his sculptural education (the cycle *The largest faux pases of Slovak history*, after 2007; *The sun of the nation*, 2012). In a performance *Touching Hero* (2007) he works in the inverse way with the theme of taction (which is a primeval base of sculptural thinking in the matter), of historical memory and giving heroic features to it through the antiquated subject. He ritually takes in his hands and feels Jánošík’s sheep-hook, cold shots from the rifle, with which there was shot Štúr and a fragment of his femur, the aircraft uniform in which Štefánik and the suit in which Dubček died. He also, like Stano Masár or Milan Tittel, examines the statue as a topic. He does it in a way of the historical quoting on a photo-

V performancii *Dotýkanie sa hrdinu* (2007) inverzným spôsobom pracuje s témou hmatu (čo je prazákľad sochárskeho uvažovania v hmote), historickej pamäti a jej heroizácie prostredníctvom muzeálneho predmetu. Obradne berie do rúk a ohmatáva Jánošíkovu valašku, broky z pušky, ktorou sa postrelil Štúr, úlomok jeho stehennej kosti, leteckú rovnošatu a oblek, v ktorých zahynuli Štefánik a Dubček... Aj on, podobne ako Stano Masár alebo Milan Tittel skúma sochu ako tému. Robí to spôsobom historickej citácie na fotomediálnom základe. V diele *Otcovia národa* (2006) uvažuje nad mužským rodovým problémom, keď svojmu pohľadu podrobuje rozkroky sôch – pomníkov známych slovenských osobností minulosti.

Otvorený koniec historickej panorámy a príbehu slovenského sochárstva za uplynulých sedemdesiat rokov by sa dal ukončiť zaznamenaním začiatku, debutov niekoľkých vybraných mladých a talentovaných sochárov. **Štefan Papčo** (1983) patrí v súčasnosti nielen medzi najmladších, ale aj najoriginálnejších tvorcov disciplíny, v ktorej sme zaznamenali azda najviac neistôt a otázok, akým smerom sa má jej vývoj ďalej uberať. Podarilo sa mu presvedčivo dokázať, že aj klasicky ponímané sochárstvo, ktoré pracuje s hmotou, hmatom a materiálom, 3D priestorom a figuratívnym tvarom obohacovaným o vstupy nových médií, môže mať zmysluplnú budúcnosť. V Papčovej tvorbe (v „expandovanom poli“ jeho sochy) sledujeme zvláštnu inverziu. Príroda, krajina, často pre smrteľníkov nedostupná, sa stáva svojskou umeleckou scénou, galériou pre figúry horolezcov vyrezávaných z dreva (*Bivak*, 2008 – 2011; *Občania*, 2010 – 2014). Na druhej strane do galerijných a výstavných siení situuje priestorové kompozície a materiálové novotvary vysokohorskej krajiny ako odkazy na ne (*Arena Reload*, *Skrotená hora*, 2009; *Moréna*, 2010), z grafických značiek známych vysokohorských ciest vytvára odľahčené, transparentné konštrukcie – veže (*Tatranská architektúra*, 2013). Ako povedal: „Cieľom sochárskych a priestorových experimentov je skúmanie krajiny ako nositeľa potenciálu opísať dlhodobý vývoj spoločnosti viazanej ku konkrétnemu miestu.“ Na Slovensku sú takýmto mýtickým miestom a symbolom Tatry. Papčova „hora“ a dobyvatelia týchto hôr tak fungujú ako zástupcovia nových možností sochárskeho vyjadrenia.

Na východnom Slovensku (odkiaľ prišlo niekoľko zásadných sochárskych iniciatív) dal o sebe v poslednom čase výraznejšie vedieť **Ján Zelinka** (1978). Ako jeden z mála sa aj on venuje klasickej soche, rozmýšľa v tvare a materiáloch, s ktorými rád experimentuje, skúša nové možnosti sadry, betónu, popola či rašeliny. Fascinuje ho o nič menšia téma než smrť (aj vlastná), rozklad, konečnosť (*Posmrtné vedomie*, 2009). Nájdené uhynuté zvieratá obaluje do sadry a následne zalieva do olova, pričom vznikajú schránky pripomínajúce sarkofágy – efemérne pomníky našej post-humánnej civilizácie (*Hľadám podstatu*, 2006; *Rekviem pre organizmy*, *Obrazoborectvo / Oddelené súvislosti*, 2010). Dielo *Baránok boží* (2011 – 2013) vzniklo na základe aproprácie diela *For The Love*

-medial basis. In the art-work, *The fathers of the nation* (2006) he considers the male gender issue when he exposes to his eye-view some straddles of the statues – monuments of known Slovak personalities of the past.

The open end of the historical panorama and of the story of Slovak sculpture for the past seventy years could be brought to its conclusion with the recording of beginning, of debuts of several selected young and talented sculptors. **Štefan Papčo** (1983) is currently not only one of the youngest, but also of the most original creators of the discipline, in which we have seen perhaps the most uncertainties and questions, in what direction should its development be take next. He managed to prove overwhelmingly that even classically considered sculpture, which is working with matter, taction and material, 3D-space and figurative shape enhanced with inputs of new media, can have a meaningful future. In the Papčo's art-making (in "the expanded field" of his statue) we can watch a specific inversion. Nature, landscape, often inaccessible to mere mortals, become a strange art scene, a gallery for showing rock-climbers' figures carved from wood, (*Bivak*, 2008 – 2011; *Citizens*, 2010 – 2014). On the other hand, he situates into the gallery and the showroom spaces some spatial compositions and material neoplasms of an Alpine landscape as some links to them (*Arena Reload, Tamed Mountain*, 2009; *Moraine*, 2010); from the graphic marks of known high mountain roads he creates some derated, transparent structures – towers (*Tatras architecture*, 2013). As he said: "The aim of some sculpture and spatial experiments is exploring of a landscape as the carrier of a potential and to describe a long-term development of asociety tied to a particular place." In Slovakia, the Tatras Mts are such mythic place and symbol. Papčo's „mountain" and the conquerors of these mountains in such a way functionate as some representatives of the new possibilities of sculptural expression.

In Eastern Slovakia (from where several essential sculpture initiatives have come) **Ján Zelinka** (1978) has recently sent us word about himself. As one of the few, he is also dedicated to classical statue; he revolves in shape and materials with which he loves experimenting, trying out new possibilities for plaster, concrete, ash or peat. He is fascinated with nothing less theme than the death (also his own), decomposition, the finiteness (Post-mortem consciousness, 2009). He coats some found dead animals with plaster and then casts them in lead while resulting shells resembling sarcophagi – some ephemeral monuments of our post-human civilization (*I'm looking for the essence*, 2006; *Requiem for organisms, Iconoclasm / Separated connections*, 2010). The art-work *The Lamb of God* (2011 – 2013) was established on the basis of the appropriation of an art-work *For the Love of God*, the skull encrusted with diamonds by Damien Hirst. Zelinka argues with him from the opinion of an artist from periphery and, conversely, he uses a "worthless material" of sheep excrements.

Of God, lebky vykladanej diamantmi od Damiena Hirsta. Zelinka s ním polemizuje zo stanoviska umelca z periferie a naopak využíva „bezcný materiál“ ovčie exkrementy. Otvorenosťou prekvapí aj „hmatom stelesnená spomienka“, ktorú si nemôže pamätať (*Moji súrodenci / trojčatá* *11. 3. 1975 †11. 3. 1975, 2007), čo je čisto haptický portrét telíčok jeho starších súrodencov, ktorí po narodení neprežili ani deň. Portréty, busty a celé postavy realizuje ako priame a okamžité odtlačky do hliny, záznamy „tu a teraz“ (*Hlava I. – III., Dokument*, 2015) odlievajú do betónu. Socha ako denníkový záznam osobných pocitov či terapeutický prostriedok síce nie je žiadne novum, ale autor k soche pristupuje s prekvapujúcou mierou invencie a osobným nasadením. Či presvedčí aj ďalej, ukáže budúcnosť.

Viktor Frešo: Pičus. 2013

Posledným vybraným autorom (dielom), symbolickou bodkou za naším príbehom, v ktorom sa takisto stopovo vynáral problém sochárskeho autoportrétu je „ego-artist“ Viktor Frešo, umelec (non)konformného a radikálneho gesta. V jeho tvorbe zohráva ústrednú úlohu problém seba-prezentácie a sebamediálizácie, čo viackrát riešil rôznymi prostriedkami. Dal sa vyfotografovať známymi osobnosťami (cyklus *Who is the King?*), svoj fiktívny autoportrét vytváral prostredníctvom krátkych textových proklamácií striekaných na múry, zostavoval dlhšie životopisné statementy (*Čo mi pomohlo, keď*, 2005). Podstatné je, že svojim „autoportrétnym“ vyjadrením ide za hranice zaužívaných zvyklostí, pristupuje k nemu provokatívne a sebaironicky, akoby skúšal mieru únosnosti prijatia (či neprijatia) svojho (verejne, prípadne mediálne) proklamovaného obrazu. Kým v minimalistických opusoch šiel až na hranicu, čo všetko ešte môže byť socha, tu volí zobrazujúcu figuratívnu formu s karikatúrnymi prvkami. V plastike *Pičus* (2013), ktorý je podľa slov autora jeho „alter ego“, a následne v inštalácii *Zrodenie Pičusa* (2014) pred nás predstupuje ako malý naštvane sa nafukujúci človečik s enormne zväčšenou hlavou a grimasou dôležitosti na tvári (Frešo sám v skutočnosti patrí k najväčším? – najvyšším – umelcom na našej súčasnej výtvarnej scéne). Je potvrdením vlastnej osobnej malosti jeho hrdinu, ktorú by aj rád prerástol, ale akosi to nejde. Uvedomí si to až v zástupe takých bezvýznamných „niktošov“ ako on sám (odkaz na starovekú čínsku hlinenú armádu). Frešo odzbrojuje nielen humorom, ale i svojou úprimnosťou, a keď porovnáme jeho prístup s Melišovým chápaním memoratívneho autoportrétu, cez ktorý skúšal vynášať morálne sudy nad spoločnosťou, vidíme jasnú dištanciu – vo Frešovom prípade nenájdeme žiadny pátos či odkaz na univerzálnu pravdu.

Katarína Bajcurová, 2017

With its openness there surprises even "recollection incarnated with taction" that he cannot remember (*My siblings / triplets* *11. 3. 1975 – †11. 3. 1975, 2007), that is a purely haptic portrait of his older siblings' little bodies who did not survive even a day after their birth day. He materializes some portraits, busts, and full figures as some direct and immediate impressions in clay, the records "here and now" (*Head I – III, Document*, 2015) cast in concrete. The statue as a diary record of personal feelings or therapeutic resource is no novelty, but the author approaches to the statue with a surprising degree of invention and personal commitment. If he persuades even further, the future will show.

Viktor Frešo: Bitcher. 2013

The last selected author (his art-work), a symbolic full point of our story in which also the issue of sculptural self-portrait tracing emerged, is an "ego-artist" Viktor Frešo, the artist of (non)conformist and radical gesture. In his creation there plays a central role the issue of self-presentation and self-medialization, with which he has dealt several times with different means. He let to take photos of him by celebrities (a cycle *Who is the King?*), he created his imaginary self-portrait through short text proclamations sprayed on walls, formed some longer biographical statements (*What helped me, when*, 2005). It is essential that with his "auto-portrait" expression, he goes beyond the usual practices, he approaches it provocatively and self-ironically as if he tried the rate of the carrying capacity of agreement (or rejection) of his (publicly or medially) proclaimed image. While at the minimalist opuse she went up to the border, what all of which may still be a statue, here he chooses the depicting figurative form with some cartoon elements. In the sculpture *Bitcher* (2013), that is, in the words of the author, his "alter ego", and subsequently, in installation *The birth of Bitcher* (2014) he comes forward in front of us as a little angrily inflating little man with an enormously enlarged head and grimace of importance on the face (Frešo himself in fact belongs to the largest? – the tallest – artists on our contemporary fine-art scene). It is a confirmation of own personal pettiness of his hero, who would also love to outgrow, but somehow it is not to be. He will realize it up-to within the crowd of such insignificant "nullities" like he himself is (a reference to the ancient Chinese clay army). Frešo disarms not only with humour but also with his sincerity, and when we compare his approach with the Meliš' understanding of the memorative self-portrait, through which he tried to adjudicate moral conclusions about the society, we can see a clear distance – in the case of Frešo we cannot find any pathos or a reference to a universal truth.

Katarína Bajcurová, 2017

Kriticky o Sochobraze

Výstavný projekt Galérie umelcov Spiša s názvom *Malbou vanie, sochou mrazí...* pod kurátorskou taktovkou Vladimíra Beskida je pomyselnou sondou do aktuálneho diania na slovenskej výtvarnej scéne v oblasti maľby a sochy.

Výstava predstavuje dialóg a otvorenú konfrontáciu tradičných médií v dielach 12 výtvarníkov mladej a strednej generácie.

Diferenciálne poňatie maľby, ktoré rezonuje v odlišných maliarskych prístupoch a výrazových prostriedkoch otvára hracie pole s dvomi evidentne dešifrovateľnými líniami. V prvej sa maľba stáva intímnu výpoveďou umelca, demaskujúcou problémy súčasnej spoločnosti s ostrým sociálno-kritickým kontextom (L. Dovičáková). Do popredia vystupujú metaforické výjavy umocnené provokujúcim koloritom s odkazom na alarmujúci vplyv masových komunikačných prostriedkov (E. Šille) a názorová uniformita rozbitá útržkami iluzívnych predmetov vrhajúcich nás späť z komfortných sociálnych rolí do sveta katastrofických vízií predostrených cez prizmu naivného detského sveta (M. Černušák).

Predmetom druhej, introvertnej línie maľby je maľba samotná, so snahou expandovať aj za pomyselné hranice rámu. Otvára sa možnosť experimentovania s plátnom, s priznaním jeho opozitnej strany, ktorá sa tak stáva nositeľkou výpovedných hodnôt (F. Demeter) a experimentovania s maľbou na atypické materiály – styrodur, polystyrén (R. Podhorský). Diela (M. Blažo, J. Vasilko) oscilujú na hranici individuálneho výtvarného prejavu, citácií a ikonografie industriálnych konštrukcií v konfrontácii s interpretáciami architektúry historických epoch.

Pendantom k plošnej maľbe sa stáva socha so svojimi príznačnými špecifikami ilustrujúcimi jej súčasné podoby. Odklon od vertikality, deštrukcia tvarov, kombinácia netradičných materiálov či príklon k objektu v duchu konceptualizmu je len atributívny prierez vystavených diel od zostavy autorov (V. Frešo, M. Kvetan, M. Trubač, J. Zelinka, V. Žáková).

Výstava je odvážnym svedectvom aktuálneho vývoja maľby a sochy a otvára znepokojujivé otázky jej ďalšieho smerovania. Dlhodobý výskum kurátora a jeho orientácia na výtvarnej scéne sa premietla do briskeho dialógu diel a prezentácie širokého diapazónu techník.

Lenka Králová¹

1 KRÁLOVÁ, L. 2018. Malbou vanie, sochou mrazí. In Flash Art, 2018 – 2019, r. XIII – 2018, č. 49, s. 62 – 63.

Critically about Pictosculpture

Exhibition project of the Gallery of Spiš Artists, entitled *Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture...* conducted by a curator Vladimír Beskid is a pretended probe into the current happening on Slovak art scene in the fields of painting and statue. This exhibition is a dialogue and an open confrontation of traditional media in the art-works of 12 artists of young and middle generations.

Differential concept of the paintings, that resonates in different painting approaches and means of expression, opens the playing field with two obviously decipherable lines. In the first one, the painting becomes an intimate testimony of the artist, revealing the problems of contemporary society with a sharp socio-critical context (L. Dovičáková). In the foreground there stand out some metaphorical scenes raised with provoking local colour and with reference to the alarming effect of mass means of communication (E. Šille) and opinion uniformity broken with scraps of illusive objects casting us back from the comfortable social roles to the world of catastrophic visions simulated through the lens of the naive children's world (M. Černušák).

The object of the second, introvert line of the painting is the painting itself, with an effort to expand beyond also the imaginary boundaries of the frame. There is opened up the possibility of experimenting with the canvas, with its opposite part admitting, that then becomes the bearer of the predication values (F. Demeter) and the experimentation with painting on atypical materials - styrodur, styrofoam (R. Podhorský). Works (M. Blažo, J. Vasilko) oscillate on the boundary of the individual creative expression, quotations and the iconography of the industrial structures in the confrontations with the interpretations of the architecture of the historical eras.

A counterpart to the surface painting becomes statue with its peculiar characteristics illustrating its current forms. Departure from verticality, destruction of shapes, the combination of non-traditional materials or inclination to an object in the spirit of conceptualism is only an attributive cross section of exposed works by the selected authors (V. Frešo, M. Kvetan, M. Trubač, J. Zelinka, V. Žáková).

The exhibition is a courageous witness of the current development in painting and statue, and opens up some disturbing questions on its further routing. The curator's long-term research and his orientation to the fine-art scene are reflected in the sharp dialogue of the art-works and the presentation of a wide diapason of techniques.

FAKTO- GRAFIA FACTUAL MATERIAL

110 **O autoroch – CV /**
About artists – CVs

116 **Médiá o výstave /**
Media about exhibition

Z vernisáže výstavy v Galérii umelcov Spiša, autori zľava / From the exhibition opening in the Gallery of Spiš Artists, artists from the left: Miro Trubač, Michal Čerňušák, Rastislav Podhorský, Ján Zelinka, Ján Vasilko, Viktor Frešo; foto © Oliver Ondráš, 2018

O autoroch – CV / About artists – CVs

Marko BLAŽO

Narodený r. 1972 v Košiciach, žije a tvorí v Košiciach.
Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (1991 – 1998), otvorený ateliér prof. Rudolfa Sikoru; študijný pobyt: 1993 – École Nationale des Beaux-Arts, Dijon; 1994 – Slippery Rock University, Pensylvánia, USA.
Ceny: 2009 – Winner Artslant Award, Los Angeles; Finalista Strabag Award Wien; 2008 Finalist of Prize ARTEINGENUA 2008, Brescia; 2007 – Finalist of Sovereign European Art Prize, Londýn; 2005 – Grand prix 16. súčasná slovenská grafika ŠG Banská Bystrica.
Rezidenčné pobyty: 2003 – Kulturkontakt Wien.
Samostatné výstavy (výber): 2017 – 2018 – Horror Vacui, VSG Košice; 2017 – Marko Blažo, White and Weiss Gallery Bratislava; 2014 – Pamäť a potom, Soga Bratislava; 2013 – Ticho a pokoj, Nitrianska galéria Nitra; VSG Košice; 2011 – Vyskytuje sa, ŠG Banská Bystrica.
www.celesteprize.com/markoblazo

Michal ČERNUŠÁK

Narodený r. 1982 vo Zvolene; žije a tvorí v Bratislave (pedagogicky pôsobí na VŠVU v Bratislave).
Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (2000 – 2006), 4. ateliér prof. Ivana Csudaia.
Ceny: 2007 – Special prize Essl Award; 2006 – Maľba roka / Cena Nadácie VÚB.
Výstavy: 2016 – Colour stream, Zsolnay Kulturális Negyed Pécs; 2015 – Danube Biennale, Danubiana Art Museum, Bratislava; 2014 – Revelations, Gallery SI Budapest; 2014 – We will solve your problems, Kasárne Kulturpark, Košice; Slovak Now!, Dvoraksec gallery Praha; 2013 – Parallax, Chelsea town hall, Londýn; 2011 – Playing with God, Dom umenia, Bratislava; La Biennale JCE de Montrouge, GIT Salzburg, villa Croce Janov; Michal Černušák, Wannieck gallery, Brno.
www.cernusak.com

Born in 1972 in Košice. He lives and works in Košice.

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (1991 – 1998), Open Studio of Prof. Rudolf Sikora; study visit: 1993 – the École Nationale des Beaux-Arts, Dijon; 1994 – the Slippery Rock University, Pensylvánia, USA.

Awards: 2009 – Winner Artslant Award, Los Angeles; finalist in the Strabag Award Vienna; 2008 a Finalist of Prize ARTEINGENUA, Brescia; 2007 – a Finalist of Sovereign European Art Prize, London; 2005 – Grand prix the 16th Contemporary Slovak Graphic Art of the National Gallery in Banská Bystrica.

Residential stay: 2003 – Kulturkontakt, Vienna.
Individual exhibitions (selection): 2017 – 2018 – Horror Vacui, East Slovak Gallery in Košice; 2017 – Marko Blažo, White and Weiss Gallery in Bratislava; 2014 – Memory and Then, Soga in Bratislava; 2013 – Peace and quiet, the Gallery of Nitra; East Slovak Gallery in Košice; 2011 – It Occurs, National Gallery in Banská Bystrica.

Born in 1982 in Zvolen. He lives and works in Bratislava (he currently serves as a pedagogue at the Academy of Fine Arts in Bratislava).

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (2000 – 2006, 4th Studio of Prof. Ivan Csudai).

Awards: 2007 – the Special Prize Essl Award; 2006 – the VÚB painting of the year.

Exhibitions: 2016 – Colour stream, Zsolnay Kulturális Negeyd in Pécs; 2015 – Danube Biennale, Danubiana Art Museum in Bratislava; 2014 – Revelations, Gallery SI in Budapest; 2014 – We will solve your problems, Kulturpark Kasárne in Košice; 2014 – Slovak Now!, Dvorak Sec Gallery in Prague; 2013 – Parallax, Chelsea town hall in London; 2011 – Playing with God, House of Art in Bratislava; 2011 – La Biennale JCE de Montouge, GIT Salzburg, villa Croce, Genoa; 2011 – Michal Černušák, Wannieck Gallery in Brno.

František DEMETER

Narodený r. 1975 v Trebišove; žije a tvorí v Bratislave, kde pedagogicky pôsobí na Katedre maliarstva Vysokej školy výtvarných umení. Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (1994 – 2000), ateliér maľby prof. Jána Bergera.

Ceny: 2015 – finalista Ceny Oskára Čepana / Mladý umelec roka.

Rezidenčné pobyty: 2017 – BANSKÁ ST A NICA Contemporary, Banská Štiavnica. Samostatné výstavy (výber): 2017 – Nemám nič, Galéria ± 0,0 Žilina; 2017 – Veľké plátno, Galéria 19 Bratislava; 2014 – Nic než plocha, Galerie SPZ Praha, 2014 – NIE ÁNO NIE, Krokus Galéria Bratislava.

www.works.io/frantisek-demeter

Lucia DOVICÁKOVÁ

Narodená r. 1981 v Košiciach; žije a tvorí v Košiciach.

Štúdium: Katedra výtvarných umení a intermédií Fakulte umení Technickej univerzity v Košiciach (2000 – 2006), pobyt na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (2003). Ceny: 2013, 2015 – finalistka súťaže Maľba roka / Cena Nadácie VÚB; 2012 – finalistka súťaže Maľba roka / Cena Nadácie VÚB; 2011 – Cena Nadácie Tatra Banky – Mladý tvorca; 2006 – finalistka Ceny Oskára Čepana. Samostatné výstavy (výber): 2017 – Byť ženou je..., Galéria umenia Ernesta Zmetáka, Nové Zámky; 2016 – Všetky dôvody k šťastiu sú nablízku, Krokus Galéria Bratislava; 2014 – Mamama, Galéria mesta Bratislava, Bratislava.

www.dovicakova.com

Born in 1975 in Trebišov. He lives and works in Bratislava, where he currently serves as a pedagogue at the Academy of Fine Arts. Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (1994 – 2000), Studio of Painting of Professor Ján Berger.

Awards: 2015 – finalist of The Oskár Čepan's Prize – young artist of the year.

Residential stay: 2017 – BANSKÁ ST A NICA Contemporary in Banská Štiavnica.

Individual exhibitions (selection): 2017 – I have nothing, Gallery ± 0.0 in Žilina; 2017 – Big canvas, Gallery 19 in Bratislava; 2014 – Nothing other than area, Galerie SPZ in Prague; 2014 – NO YES NO, Krokus Gallery in Bratislava.

Born in 1981 in Košice. She lives and works in Košice.

Study: The Department of fine arts and inter-media of the Faculty of Arts of the Technical University of Košice (2000 – 2006); study visit: the Academy of Fine Arts in Bratislava (2003).

Awards: 2012, 2013, 2015 – finalist in the competition of Painting of the year – Prize of the VUB Foundation; 2011 – the Prize of Tatra banka Foundation – Young creator; 2006 – Finalist of Oskár Čepan's Prize.

Individual exhibitions (selection): 2017 – Being a woman is..., Ernest Zmeták's Art Gallery in Nové Zámky; 2016 – All reasons for happiness are nearby, Krokus Gallery in Bratislava; 2014 – Mamama, Bratislava Municipal Gallery.

Viktor FREŠO

Narodený r. 1974 v Bratislave; žije a tvorí v Bratislave a Rusovciach.

Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (1999 – 2001); Akadémia výtvarných umení Praha (2001 – 2005); Ateliér nových médií, Michael Bielický.

Ceny: 2009 – Finalista Ceny Oskára Čepana. Spoluzakladateľ Ceny Ego Art a Kressling Gallery v Bratislave.

Samostatné výstavy (výber): 2018 – Ex post, Nová galéria Praha; 2017 – Ikony a klony (s J. Vasilkom), Schemnitz Gallery Banská Štiavnica; Viktor Frešo Now, DSC Gallery Praha; Overheads, Galéria Nedbalka Bratislava; 2015 – Frešo – Dokoupil, Kunsthalle Košice; Wanrooij Gallery Amsterdam.

www.viktorfreso.com

Born in 1974 in Bratislava. He lives and works in Bratislava and at Rusovce.

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (1999 – 2001); The Academy of Fine Arts in Prague (2001 – 2005, New Media Studio, Michael Bielický).

Awards: 2009 – finalist of Oscar Čepan's Prize. He is a co-founder of the Price of the Ego Art and Kressling Gallery in Bratislava.

Individual exhibitions (selection): 2018 – Ex post, New Gallery in Prague; 2017 – Icons and clones (with J. Vasilko), Schemnitz Gallery in Banská Štiavnica; 2017 – Viktor Frešo Now, DSC Gallery in Prague; 2017 – Overheads, Nedbalka Gallery in Bratislava; 2015 – Frešo – Dokoupil, Kunsthalle in Košice; Wanrooij Gallery in Amsterdam.

Marek KVETAN

Narodený r. 1976 v Bratislave; žije a tvorí v Bratislave, kde pedagogicky pôsobí na VŠVU.

Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (1995 – 2001) a Fakulta umení TU Brno (1999).

Rezidenčné pobyty: 2007 – FUTURA, Karlin Studios, Praha; 2000 – The Headlends Center for the Arts in Sausalito, California, USA.

Ceny: 2016 – Novum Foundation Bratislava; 2010 – Henkel Art Award (finalista), Viedeň; Sovereign European Art Prize (finalista), Barbican Centre, Londýn; 2008 – laureát Ceny NG 333, Národná galéria Praha; 2003 – Grand prix – Trienálie slovenskej súčasnej grafiky, ŠG Banská Bystrica.

Samostatné výstavy (výber): 2018 – Echo, Soda Gallery Bratislava; 2018 – Rozprávač hovorí, zatiaľ čo v diaľke pozoruje horu, Kulturpark Košice; 2017 – Loading, Nir Altman Gallery Mnichov; 2017 – Hobby, LGPMB Liptovský Mikuláš; 2017 – We are not your toys (s M. Čerňušákom), Schemnitz galéria Banská Štiavnica.

www.kvetan.net

Born in 1976 in Bratislava. He lives and works in Bratislava, where he currently serves

as a pedagogue at the Academy of Fine Arts. Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (1995 – 2001); The Faculty of Fine Arts of the Technical University in Brno (1999).

Residential stays: 2007 – FUTURA, Karlin Studios in Prague; 2000 – The Headlends Center for the Arts in Sausalito, California, USA.

Awards: 2016 – Novum Foundation in Bratislava; 2010 – finalist of Henkel Art Award, Vienna; finalist in Sovereign European Art Prize, Barbican Centre in London; 2008 – laureate of the Prize NG 333, National Gallery in Prague; 2003 – Grand Prix – the Triennial of contemporary Slovak graphic NG in Banská Bystrica.

Individual exhibitions (selection): 2018 – Echo, Soda Gallery in Bratislava; 2018 – Narrator says, while he watches a mountain in the distance, Kulturpark in Košice; 2017 – Loading, Nir Altman Gallery in Munich; 2017 – Hobby, LGPMB Liptovský Mikuláš; 2017 – We are not your toys (with M. Čerňušák), Schemnitz Gallery in Banská Štiavnica.

Rastislav PODHORSKÝ

Narodený r. 1990 v Bratislave; žije a tvorí v Bratislave.

Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (2009 – 2015), ateliér prof. D. Fischera; Ceny: 2015 – Grand prix Malba roka / Cena Nadácie VÚB; 2015 – Cena rektora VŠVU Bratislava.

Samostatné výstavy: 2016 – S prstom na opakovaní, Nitrianska galéria Nitra; 2015 – Nevynechané, Magna Galéria Piešťany; 2015 – S dychom na koreni, Photoport Bratislava; 2015 – O kľaknutí menší od seba, Photoport Bratislava; 2013 – Prítulky a útočiská, Ateliér Studená Bratislava.

www.rastislavpodhorsky.sk

Erik ŠILLE

Narodený r. 1978 v Rožňave, žije a tvorí v Bratislave.

Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (2000 – 2006), 4. ateliér maľby prof. Ivana Csudaia; 2006 – 2010 pedagogicky pôsobil ako odborný asistent na Katedre maľby VŠVU v Bratislave.

Ceny: 2010 – Laureát Nadácie Tatra banky Mladý tvorca; 2009 – 1. miesto na Malba roka / Cena Nadácie VÚB; 2006 – 3. miesto na Malba roka / Cena Nadácie VÚB; 2006 – Cena Igora Kalného, IV. Zlínsky salón mladých, GVU Zlín;

Rezidenčné pobyty: 2017 – Youkobo Art Space Tokyo; 2016 – Slowpunch, Canggu, Bali, Indonesia; 2014 – Tannery arts center, Santa Cruz, USA; 2013 – Youkobo art space, Tokyo; 2012 – Banská ST A NICA, Banská Štiavnica.

Samostatné výstavy: 2017 – Vitra Collector's Lounge, DSC Gallery Praha; 2017 – Error, Kunsthalle Bratislava; 2016 – Erik Šille, ODD Gallery Badung, Bali, Indonesia; 2016 – Nature 2.0, (Heike Schäfer), Kro art gallery Wien.

www.eriksille.com

Born in 1990 in Bratislava. He lives and works in Bratislava.

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (2009 – 2015, Studio of Prof. D. Fischer).

Awards: 2015 – the Grand prix Prize VUB Painting of the year; 2015 – the Price of rector of the Academy of Fine Arts in Bratislava.

Individual exhibitions (selection): 2016 – With a finger on the repetition, Nitra Gallery in Nitra; 2015 – Leaved in, Magna Gallery in Piešťany; 2015 – With the breath in the spices, Photoport in Bratislava; 2015 – By knee less than self, Photoport in Bratislava; 2013 – Hospices and refuges, Studio Cold Bratislava.

Born in 1978 in Rožňava. He lives and works in Bratislava.

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (2000 – 2006, 4th Studio of painting of prof. Ivan Csudai, where in the yrs. 2006 – 2010 he pedagogically served as a lecturer).

Awards: 2010 – laureate of the Tatra Banka Foundation Young creator; 2009 – the 1st place of the VUB Painting of the year; 2006 – the 3rd place of the VUB Painting of the year, 2006 – Prize of Igor Kalný the IVth Zlín Salon of young, GVU Zlín.

Residential stays: 2017 – Youkobo Art Space in Tokyo; 2016 – Slowpunch, Canggu, Bali in Indonesia; 2014 – Tannery arts center, Santa Cruz in USA; 2013 – Youkobo art space Tokyo; 2012 – Banská ST A NICA, Banská Štiavnica. Individual exhibitions (selection): 2017 – Vitra Collector's Lounge, DSC Gallery in Prague; 2017 – Error, Kunsthalle in Bratislava; 2016 – Erik Šille, ODD Gallery Badung, Bali in Indonesia; 2016 - Nature 2.0, (Heike Schäfer), Kro art Gallery in Vienna.

Miro TRUBAČ

Narodený r. 1986 v Trnave, žije a tvorí v Trnave.

Štúdium: Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave (2005 – 2011), ateliér prof. P. Kovačovského; v súčasnosti doktorand na VŠVU v Bratislave.

Ceny: 2017 – T.I.N.A. Prize, Opere Scelte Turín. Samostatné výstavy (výber): 2017 – Isle of Man, Oper Scelte Torino; O krajine, AF Trnava; 2016 – Disturbia, Výklad galéria Trnava; 2015 – J.R.D. (je robené doma), Synagóga GJK Trnava.

Kolektívne výstavy (výber): 2017 – Personal Structures (Time, Space, Existence), collateral event of 57th Biennale di Venezia, Palazzo Mora, Benátky.

<https://www.works.io/miroslav-trubac>

Ján VASILKO

Narodený r. 1979 v Humennom; žije a tvorí v Košiciach.

Štúdium: Katedra výtvarných umení a intermédií FU TU Košice (1999 – 2005).

Študijné pobyty: VŠVU v Bratislave (2003), AVU Praha (2004);

Ceny: 2010 – finalista Ceny 333, NG Praha; 2009 – víťaz Strabag Art Award International Viiedeň; 2008, 2012 – 2. miesto v súťaži Malba roka / Cena Nadácie VÚB; 2005 – víťaz ceny Oskára Čepana.

Rezidenčné pobyty: 2016 – Maltator – Stadtgalerie Gmund in Kärntner; 2009 – Strabag Art Studios Wien; 2005 – ISCP Studios New York.

Samostatné výstavy (výber): 2018 – Dub Gallery Pelhřimov; 2017 – Ikony a klony (s V. Frešom), Schemnitz Gallery Banská Štiavnica; 2016 – Neue Arbeiten, Maltator – Stadtgalerie, Gmund in Kärnten; 2013 – Keometria, Pálffyho Palác, GMB Bratislava.

www.janvasilko.com

Born in 1986 in Trnava. He lives and works in Trnava.

Study: The Academy of Fine Arts in Bratislava (2005 – 2011, prof. P. Kovačovský); currently PhD student at the Academy of Fine Arts in Bratislava.

Awards: 2017 – the T.I.N.A. Prize, Opere Scelte in Torino.

Individual exhibitions (selection):

2017 – Isle of Man, Oper Scelte in Torino; 2017 – On a landscape, AF Trnava; 2016 – Disturbia, Showcase Gallery in Trnava; 2015 – J.R.D. (Je Robené Doma = It is done at home), GJK Synagogue in Trnava.

Collective exhibitons (selection): 2017

– Personal Structures (Time, Space, Existence), collateral event of the 57th Venice Biennale di Venezia, Palazzo Mora, Venice.

Born in 1979 in Humenné. He lives and works in Košice.

Study: The Department of fine arts and intermedia of the Faculty of Arts of the Technical University of Košice (1999 – 2005). Study visit: The Academy of Fine Arts in Bratislava (2003), the Academy of Fine Arts in Prague (2004).

Awards: 2010 – finalist of Prize NG 333 NG in Prague; 2009 – a winner of the Strabag Art Award International in Vienna; 2008, 2012 – the 2nd place in the competition Painting of the year of VUB Bank; 2005 – a winner of Oscar Čepan's Award.

Residential stays: 2016 – Maltator – Stadtgalerie Gmund in Kärntner; 2009 – Strabag Art Award in Vienna; 2005 – ISCP Studios in New York City.

Individual exhibitions (selection): 2018 – Dub Gallery in Pelhřimov; 2017 – Icons and clones (with V. Frešo), Schemnitz Gallery in Banská Štiavnica; 2016 – Neue Arbeiten, Maltator-Stadtgalerie, Gmund in Kärnten; 2013 – Keometria, Pálffy Palace, Municipal Gallery in Bratislava.

Ján ZELINKA

Narodený r. 1978 vo Vranove nad Topľou; žije a tvorí v Prešove.

Štúdium: Katedra výtvarných umení a intermédií FU TU Košice (2002 – 2008).

Ceny: 2015 – víťaz Ceny Oskára Čepana / Mladý umelec roka.

Rezidenčné pobyty: 2016 – Residency Unlimited, New York.

Samostatné výstavy: 2017 – DNA (s M. Lányim), Clam-Gallasov palác Praha; 2016 – Intervencia do stálej expozície, SNG Bratislava; 2014

– Re-form, Kunsthale Košice;

2013 – Ján Zelinka: Forma a obsah, Šarišská galéria Prešov.

Kolektívne výstavy (výber): 2017 – Koshické metro, Galéria E. Filly Ústí nad Labem;

2016 – Pod povrchom, Galéria SI Budapešť;

2015 – Homo creatusz, Make up Gallery Košice; Oskár Čepan, Dig Gallery, Košice.

www.janzelinka.com

Vlasta ŽÁKOVÁ

Narodená r. 1981 v Rožňave; žije a tvorí v Bratislave a v obci Malá Lúč.

Štúdium: Katedra výtvarných umení a intermédií FU TU Košice (2000 – 2006) a na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (2013 – 2017, ArtD.).

Ceny: 2008, 2010 – finalistka Ceny 333, NG Praha; 2009 – Cena poroty, bienále Skúter II, GJK Trnava.

Samostatné výstavy (výber): 2017 – Uletela biela srna, Ateliér XIII Bratislava; Copy Error, MVL Košice; Sladká temnota, Galéria Schemnitz Banská Štiavnica; 2016 – Tiene raja, GMB Bratislava, Mirbachov palác; 2015 – Stratená v krajinách mysle, Kysucká galéria Oščadnica; 2014 – Ultraviolet Movement, Kulturpark Košice.

www.vlastazakova.com

Born in 1978 in Vranov nad Topľou. He lives and works in Prešov.

Study: The Department of fine arts and intermedia of Faculty of Arts of the Technical University of Košice (2002 – 2008).

Awards: 2015 – a winner of Oscar Čepan's Award – Young artist of the year.

Residential stay: 2016 – Residency Unlimited in New York.

Individual exhibitions (selection): 2017 – DNA (with M. Lányi), Clam-Gallasov Palace in Prague; 2016 – Intervention in permanent exhibition, SNG in Bratislava; 2014 – Re-form, Kunsthalle in Košice; 2013 – Ján Zelinka: Form and content, Šariš Gallery in Prešov.

Collective exhibitons (selection): 2017

– Koshické metro, E. Filla Gallery in Ústí nad Labem; 2016 – Beneath the surface, Gallery SI in Budapest; 2015 – Homo creatusz, Make up Gallery in Košice; 2015 – Oskar Čepan, Dig Gallery in Košice.

Born in 1981 in Rožňava. She lives and works in Bratislava and at the village Malá Lúč.

Study: the Department of fine arts and intermedia of Faculty of Arts of the Technical University of Košice (2000 – 2006); The Academy of Fine Arts in Bratislava (2013 – 2017, ArtD.).

Awards: 2008, 2010 – finalist of the Prize 333, NG in Prague; 2009 – the Jury prize, a biennial Skúter II GJK in Trnava.

Individual exhibitions (selection): 2017 – Flew away white roe deer, Studio XIII in Bratislava; 2017 – Copy Error, Museum of Vojtech Löffler in Košice; 2017 – Sweet darkness, Gallery Schemnitz in Banská Štiavnica; 2016

– Shadows of Paradise, Mirbach's Palace GMB in Bratislava; 2015 – Lost in the countries of the mind, Kysuce Gallery in Oščadnica; 2014 – Ultraviolet Movement, Kulturpark in Košice.

Médiá o výstave / Media about exhibition

Články / Articles:

- BUZA, M. 2018. Bol som pri tom. Maľbou vanie sochou mrazí... In *Spišský patriot*, 2018, r. 7, č. 8 (2)/2018, s. 5.
- KRÁLOVÁ, L. 2018. Maľbou vanie, sochou mrazí. In *Flash Art*, 2018 – 2019, r. XIII – 2018, č. 49, s. 62 – 63.
- Kam za kultúrou. GUS – informácie o výstavách. In *Korzár – Spišskonovoveský denník*, 2018, 25. 07. 2018, s. 15.
- OPOLDUSOVÁ, J. 2018. Klasika, čo prináša svieži prievan súčasnosti. In *Pravda*, 2018, r. XXVIII, č. 29, s. 33.
- (aan lem). 2018. Kultúra: Galéria umelcov Spiša prišla s novým výstavným projektom. In *Tasr*. [online]. 11. 8. 2018. [cit. 2019-02-13]. Dostupné na internete: <<http://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:20180811TBB00033>>.

Médiá – TV, Rádio / Media – TV, Radio

- Pozvánka Sochobraz. Kam za kultúrou. Publicistika. [online]. 25. 07. 2018. 07:43. Rádio Regína Východ. rtvs.sk. [cit. 2018-04-09]. Dostupné na internete: <<https://www.rtvs.sk/radio/program?date=2018-07-25>>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí... Kultúra 2018. [online]. 11. 10. 2018. 17:30. Rádio Regina Východ. rtvs.sk. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na internete: <<https://www.rtvs.sk/radio/program?&date=2018-10-11>>.
- Výstava Maľbou vanie, sochou mrazí... Kultúra. [online]. 31. 10. 2018. 7:43. Rádio Regina. rtvs.sk. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na internete: <<https://www.rtvs.sk/radio/program?date=2018-10-31>>.
- Vybehnite za kultúrou na Spiš. Východ. Kultúra. [online]. 12. 8. 2018. 13:09. Rádio Košice. [cit. 2018-12-30]. Dostupné na internete: <<https://www.kosiceonline.sk/vybehnite-za-kulturou-na-spis>>.

Weby – výber / Web links – selection

- Maľbou vanie, sochou mrazí... [online]. 2018. gus.sk. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<http://www.gus.sk/index.php/vystavy/aktualne/vystava/malbou-vanie-sochou-mrazi>>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí... [online]. 2018. spisskanovaves.eu. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <http://akcie.spisskanovaves.eu/kultura_a_volny_cas/detail/action/SINGLE/vernissaz-2v1-1/index.html>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí... (slovenský sochoobraz). [online]. 2018. Pamiatkynaslovensku.sk. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<http://www.pamiatkynaslovensku.sk/malbou-vanie-sochou-mrazi-slovensky-sochobraz-galeria-umelcov-spisa>>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí. [online]. 2018. slovenskycestovatel.sk. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<https://slovenskycestovatel.sk/item/galeria-umelcov-spisa>>.
- Bol som pritom. [online]. 2018. spisskypatriot.sk. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<https://www.spisskypatriot.sk/bol-som-pri-tom-10/>>.
- Vybehnite za kultúrou na Spiš. [online]. 2018. kosiceonline.sk. [cit. 2018-12-30]. Dostupné na internete: <<https://www.kosiceonline.sk/vybehnite-za-kulturou-na-spis>>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí. [online]. 2018. ssn.sk. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<http://www.ssn.sk/19195/malbou-vanie-sochou--mrazi/>>.
- Maľbou vanie, sochou mrazí... (slovenský sochoobraz). [online]. 2018. artalk.cz. [cit. 2018-10-16]. Dostupné na internete: <<https://artalk.cz/2018/07/26/ts-malbou-vanie-sochou-mrazi-slovensky-sochobraz/>>.

SK | SOCHOBRAZ

PICTOSCULPTURE

**Obrazové pole maľby
predstavuje dnes skôr
individualizované kultúrne
znaky, ikonický zápis
optických dát. Rozvíja
naďalej neverbálne
myslenie – myslenie
v obrazoch.**

**The image field of painting
presents today rather
individualized cultural marks,
an iconic record of some
optical data. It continues to
develop some non-verbal
thinking skills-thinking
in pictures.**

Z Inštalácie „sochobrazu“ v Hlavnej galérii Galérie umelcov Spiša /
From installation of “pictosculpture” in the Main Gallery of the Gallery of Spiš Artists;
foto © Oliver Ondráš, 2018.

Maľbou vanie, sochou mrazí... / Breezing with the Painting, Freezing with the Sculpture...

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia.

Katalóg reprezentuje výlučne názor autora a fond nezodpovedá za jeho obsah. /

This project has been supported using public funds provided by Slovak Arts Council.

This catalogue reflects the views only of the author, and the Council cannot be held responsible for the information contained therein.

Editor / Edited by:

Lucia Benická – riaditeľka Galérie umelcov Spiša / director of Gallery of Spiš Artists

Autori katalógu / Authors of the catalogue:

© Lenka Kráľová, Vladimír Beskid – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Texty / Texts:

© Vladimír Beskid (b.skid), Lenka Kráľová, Silvia L. Čúzyová, Katarína Bajcúrová, Lucia Benická

Preklady / Translations:

© Dušan Bevilaqua

Autor a kurátor výstavy / Author and exhibition curator:

Vladimír Beskid – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Produkcia výstavy / Exhibition production:

Lenka Kráľová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Grafický dizajn / Graphic design:

© Ivana Babejová – Galéria umelcov Spiša / Gallery of Spiš Artists

Fotografie a reprodukcie / Photographs and reproductions:

© Oliver Ondráš, archív Galérie umelcov Spiša a autorov /

archive of Gallery of Spiš Artists and the authors

Cover photo: z diela / from the work © Michal Černušák: We Are Not Your Toys, 2017

Tlač / Printed by:

Vienala.sk, Košice, 2018

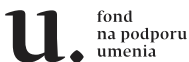
Náklad / Copies:

600

Vydavateľ / Published by:

Galéria umelcov Spiša, 2018, www.gus.sk

ISBN 978-80-89081-63-9

Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja

Zimná ulica č.46, SK – 052 01 Spišská Nová Ves

www.gus.sk

SK | SOCHOBRAZ

PICTOSCULTURE

9 788089 081639